

ročník 23
1/2015

březen 2015

www.cmkpu.cz

pozemkové úpravy

ČASOPIS PRO TVORBU A OCHRANU KRAJINY: TEORIE A PRAXE

Osmý ročník soutěže Společné zařízení roku

Slavnostní vyhodnocení proběhlo v loňském roce v Senátu České republiky za účasti ministra zemědělství Ing. Mariana Jurečky a ústřední ředitelky SPÚ Ing. Svatavy Maradové MBA. Vyhlašovatelem byl SPÚ, organizační a odborné zajištění prováděla ČMKPÚ.

Pozemkové úpravy

ČESKOMORAVSKÁ KOMORA
PRO POZEMKOVÉ ÚPRAVY

Novotného lávka 5 Tel.: 221 082 270
116 68 Praha 1 Fax: 222 222 155
E-mail: cmkpu@cmkpu.cz
www.cmkpu.cz

ISSN 1214-5815
MK ČR: E 19402

Březen

2015

OBSAH

Str.

1. **Úvodní slovo šéfredaktora**
Ing. Václav A. Mazín, Ph.D.
2. **Pokyny pro zpracování „Zadání pozemkových úprav“ jako podkladu pro zadávací dokumentaci veřejné zakázky**
Ing. Václav A. Mazín, Ph.D.
7. **Nebezpečné a rizikové agrární operace z hlediska poškození zemědělské půdy a možnosti uložení druhu pozemku**
Ing. Václav A. Mazín, Ph.D.
12. **Zeměměřické činnosti při provádění pozemkových úprav**
Ing. L. Pekarský
15. **Příklady pozemkových úprav uskutečněných v Sasku**
*Ing. Jana Podhrázká, Ph.D.,
Doc. Ing. Milena Šťastná, Ph.D.,
prof. Ing. František Toman, CSc.,
Ing. Miroslav Matějčík, Ph.D.*
20. **Vesnice v přírodním parku**
Dr. hab. ing. Wojciech Przegon, prof.
23. **Akce / semináře / konference ČMKPÚ**
24. **Osmý ročník soutěže Společné zařízení roku (vyhodnocení)**
Ing. Mojmír Procházka

POZEMKOVÉ ÚPRAVY

Tiráž

Specializovaný vědeckotechnický časopis pro projektování, realizaci a plánování v oboru pozemkových úprav a tvorby a ochrany krajiny.

Landscape design

A specialized scientific and technical journal dealing with land consolidation, creation and protection of landscape and related subjects.

Šéfredaktor: **Ing. Václav A. MAZÍN, Ph.D.**

E-mail: v.mazin@spucr.cz

alexandr.vaclav.mazin@seznam.cz

GSM: +420 602 192 576

Zástupce šéfredaktora: **Ing. Pavel GALLO**

E-mail: pavel.gallo@gallopro.cz

GSM: +420 603 330 657

Redakční rada:

prof. Ing. Miroslav DUMBROVSKÝ, CSc.,

Ing. Pavel GALLO,

Ing. Jiří HLADÍK, Ph.D.,

Ing. Petr CHMELÍK,

doc. Ing. Luboš JURÍK, Ph.D.,

Ing. Karel JACKO, Ph.D.,

Ing. Václav MAZÍN, Ph.D.,

Ing. Martin NERUDA, Ph.D.,

Ing. Jana PODHRÁZSKÁ, Ph.D.,

Ing. Mojmír PROCHÁZKA (předseda),

Dr. hab. Ing. Wojciech PRZEGON,

prof. Ing. Petr SKLENIČKA, CSc.,

Ing. Jaroslav TMĚJ,

prof. Ing. František TOMAN, CSc.,

Ing. Radka VÁCHALOVÁ, Ph.D.

Vydává Českomoravská komora pro pozemkové úpravy, Novotného lávka 5, 116 68 Praha 1, www.cmkpu.cz. ISSN: 1214-5815, Registrace MK ČR: E 19402.

Vychází čtyřikrát ročně. Celoroční předplatné je 600,- Kč.

Cena je konečná – vydavatel není plátcem DPH.

Objednávky předplatného a reklamace dodávky časopisu
cmkpu@cmkpu.cz.

Objednávku inzerce zasílejte elektronicky na
v.mazin@spucr.cz.

Sazba a tisk: TEMPO PRESS, Chmelová 2893, 106 00 Praha 10. Tel.: 776 498 055, E-mail: tpress@centrum.cz.

Vybrané příspěvky jsou recenzovány. Za obsah rubrikových příspěvků odpovídají autoři. Názory autorů příspěvků nemusí vyjadřovat postoje a stanoviska redakce. Neprošlo jazykovou korekturou. Neoznačené fotografie – archiv redakce. Redakce uvítá pozitivní a konstruktivně laděné komentáře i kritické připomínky a názory. Rozsah diskusního příspěvku by neměl přesáhnout 2 normostrany. Časopis vychází od roku 1992.

Titulní strana obálky: slavnostní vyhodnocení osmého ročníku soutěže Společné zařízení roku

Slovo

šéfredaktora

Úvodní slovo šéfredaktora

Moto: „.....v důsledku okolností, které zadavatel veřejné zakázky jednající s náležitou péčí nemohl předvídat“

V posledních dvou letech je nejvíce diskutovaným tématem pozemkových úprav předprojektová příprava. Jsem tomu rád, protože se domnívám, že je to zásadní věc, která může ovlivnit kvalitu celého díla. Jakou kvalitou jsou nastaveny parametry pozemkové úpravy před zadáním veřejné zakázky, takovou má pozemková úprava realizační koncovku. Prožívám osobně jakési profesní zadostiučinění, protože tak jsme chápali přípravné činnosti pozemkového úřadu v samém počátku novodobého procesu pozemkových úprav po roce 1991. První, co jsme v roce 1992 zadali před komplexními pozemkovými úpravami, byly vodohospodářské studie území. (Starý Plzeňec, Čmelíny, Hradiště, Bolešiny, Olešná a další) Jelikož jsme výsledky těchto studií využili pro publikaci Metodiky postupu při komplexních pozemkových úpravách 1997 Agroprojekt Pardubice, dostalo se mi kritiky, že státní prostředky používáme na práce, které jsou součástí zakázky komplexní pozemkové úpravy a museli jsem od předprojektové přípravy ustoupit.

Ale nevzdával jsem se. Zvláště, když VÚMOP Praha přišel s výzkumným záměrem, týkajícím se pozemkových úprav jako nástroje managementu půdy. Výsledkem spolupráce byla Metodika studie širších územních vazeb ochrany půdy a vody v komplexních pozemkových úpravách, kterou převzal ÚPÚ bez většího uplatnění do praxe pozemkových úřadů. Tato metodická příručka byla využívána při pravidelných školeních zaměstnanců ministerstva, které pořádal pravidelně ÚPÚ. I když vyhláška k zákonu o pozemkových úpravách se okrajově zmiňovala o studii širších územních vazeb a specifických podmínek, byla tato možnost využívána pozemkovými úřady jen ojediněle s nestandardním zadáním. Samotné zadání pozemkové úpravy zmiňovaly v této době pouze Postupy a činnosti při projektování pozemkových úprav JČÚ a ČMKPÚ 2007.

V roce 2008 byla ÚPÚ zadána veřejná zakázka na zpracování metodiky pozemkových úprav, ale bohužel jen pro etapy, týkající se správního řízení a zpracování návrhu pozemkových úprav. Předprojektové a přípravné činnosti, kterými by se pozemkové úřady měly zabývat, nebyly metodikou řešeny. Oproti tomu struktura fakturačních celků a položek jednotlivých prací podle zpracovaných metodik a orientačních ceníků se prohlubovala až na počty budoucích mezníků, příčných řezů budoucích polních cest a mnohdy bezdůvodných inženýrsko-geologických průzkumů, vyjádřených v měrných jednotkách hektarů nebo hektometrů. Tento stav přetrvává do současnosti a přináší rozpaky u úředníků

poboček Krajských pozemkových úřadů, kteří musí podle vzorové přílohy ke smlouvě o dílo vyplnit počet měrných jednotek něčeho, co mohou seriózně s péčí zadavatele veřejné zakázky zjistit a specifikovat až za dva roky po výsledcích průzkumů a rozborů zpracovatelské firmy. Podobně bezradní jsou uchazeči při nabídkách cen. I ti při sbevětší odbornosti a snaze nedokáží před zpracováním plánu společných zařízení a projednání se sborem odhadnout, kterou cestu bude žádoucí rekonstruovat a jaké jsou v území podmínky a nástrahy v podobě vodního režimu.

Současná snaha zadavatele charakterizovat předmět veřejné zakázky komplexní pozemkové úpravy ve smyslu zákona o veřejných zakázkách se dostal do polohy hypotetické. Předjímá se průběh složitějšího sociálně-ekonomického procesu, kde je předmětem variabilní krajina se všemi proměnnými faktory včetně klimatických rozmarů a hlavně lidský faktor celé místní komunity, pospolitosti občanů a výsostných práv vlastníků půdy. Pozemkovou úpravu nelze předem vtěsnat do kolonek jednotné tabulky, ale ani sebevíce sofistikovaného počítačového programu. Není to stavba ani technické dílo. Mimo jiné proto je náš obor tak zajímavý a poutavý. Vedle toho nelze dnes zadávat veřejnou zakázku za miliony Kč bez měřitelných a porovnatelných parametrů, tak jako tomu bylo v minulém století.

Ani po dvaceti pěti letech zkušeností nejsem schopen vysvětlit svým kolegyním a kolegům, jak přesně předem specifikovat některé položky v zadání předmětu veřejné zakázky komplexní pozemkové úpravy. Nakonec se shodneme na tom, že je třeba zpracovat návrh plánu společných zařízení a přípravné geodetické práce rok před zadáním veřejné zakázky. Ale jsou toho úředníci schopní? Myslím, že by měli. Vždyť mají stejnou kvalifikaci jako uchazeči a potenciální zpracovatelé zakázek. Ale mají na to dostatek prostoru a jsou vybaveni potřebným vzděláním?

Řešením by mohlo být vrátit se k předprojektové přípravě v podobě studií širších územních vazeb a specifických podmínek, které by pobočky zadávaly v programové etapě procesu. Ale i tak nastává problém určit, jak má studie být zadána a na co se má zaměřit. Pobočka a její úředníci se nemohou vyhnout tomu, aby se v předstihu několika let chovali jako investoři, kteří sestavují dlouhodobý záměr podle veřejně dostupných podkladů a rekonstrukce terénu. Koncem roku 2012 zadaly všechny Krajské pozemkové úřady studie využitelnosti dostupných veřejných podkladů pro vypracování dokumentace návrhu KoPÚ. Škoda, že nedošlo k vyhodnocení a tvorbě metodického pokynu, podle kterého by mohli úředníci postupovat.

Otázka po novele zákona o veřejných zakázkách tedy zní: „Když odborný referent pobočky Krajského pozemkového úřadu postupuje při přípravě zadání komplexní pozemkové úpravy s náležitou péčí co jsou a nejsou okolnosti, které může předvídat“

P.S. Abych jen nepolemizoval, předkládám k diskuzi interní pokyn pro přípravné činnosti před KoPÚ, kterého se snaží držet pobočka Plzeň.

Volker Hradský

INFORMACE / AKTUALITY

Pokyn pro zpracování „Zadání pozemkových úprav“ jako podkladu pro zadávací dokumentaci veřejné zakázky

(interní pomůcka Pobočky Plzeň, KPÚ pro Plzeňský kraj)

I. Přípravné činnosti pobočky KPÚ před úředním zahájením

1. Posouzení žádostí a podnětů před úředním zahájením řízení

Pobočka dlouhodobě shromažďuje podněty a žádosti o pozemkové úpravy a posuzuje možnosti jejich zařazení do střednědobého plánu. Zásadní kritérium posouzení je „ze zákona“ více jak 50% výměry zemědělské půdy v k.ú.. Pobočka musí zahájit řízení ve smyslu § 6(9) zák. 139/2002 Sb. Tyto k.ú. jsou rovnou evidována v eAgri. Zároveň ale pobočka posuzuje naléhavost zadání VZ v rámci harmonogramu. Pro posouzení žádostí nejsou k dispozici závazná kritéria, pouze určitá doporučení.

V posledních letech se množí případy nedokončeného řízení, kde nebylo dosaženo majority a pak je důležité toto doložit žádostí vlastníků nad 50% výměry. Je proto potřebné pečlivě zvažovat zájem místní komunity, vlastníků a jiných žadatelů o pozemkové úpravy.

2. Pověření zástupce ředitele (vedoucího pobočky) do sboru – § 5 (6) a § 6 (9) zák. 139/2002 Sb.

Je důležité, aby samostatný odborný referent s osvědčením pro výkon státní správy na úseku pozemkových úprav byl vedoucím pobočky jmenován (písemně pověřen) k výkonu členství ve sboru zástupců vlastníků a zároveň ke vstupu na pozemky v obvodu KoPU (obdobu § 6 (9) zák. 139/2002 Sb.). Toto jmenování je potřebné provést již ve fázi zamýšleného zahájení řízení a veřejné zakázky, aby příslušný referent byl u KoPU od samého počátku.

Delegování autority na svého zástupce se z povahy věci netýká jen účasti ve sboru, ale celého řízení, koordinace a organizace KoPU, včetně kontroly předávaných prací podle smlouvy o dílo. Pověřený pracovník pobočky garantuje dodržení nejen zákona o pozemkových úpravách, ale i ostatních navazujících zákonů, vyhlášek a předpisů. Referent také sleduje plnění smlouvy a je zodpovědný za věcnou kontrolu převzatých prací.

3. Průzkum veřejného zájmu na obci vedoucím pobočky a referentem pozemkových úprav

Před návštěvou obce je třeba se seznámit se základní informací o obci, které jsou k dispozici na webových stránkách. Místní jednání je vhodné provést nejprve se zástupci obce či města a pak s rozhodujícími vlastníky. Vzhledem k tomu, že začíná převažovat vliv velkoplošných uživatelů a nájemců pozemků, kteří jsou příjemci dotací, je žádoucí pozvat na jednání také tyto subjekty.

Průzkum veřejného zájmu směřuje k tomu, aby pozemková úprava byla předjednána s rozhodujícími budoucími účastníky řízení a potenciálními členy sboru zástupců. Přitom je žádoucí respektovat zastoupení velikostních skupin vlastníků (velcí nad 12 ha, malí pod 12 ha a drobní). Důležité je pokud možno již v této fázi vybrat vlastníky, kteří mají více jak 10% výměry upraveného obvodu KoPU, aby byla splněna podmínka § 5 zák. č. 139/2002 Sb. a nemohlo dojít k nepředpokládaným změnám při budoucí volbě sboru.

Při tomto průzkumu veřejného zájmu jde vždy o *princip dobré zprávy*, při kterém se zástupci pobočky společně s obcí snaží motivovat obyvatele, vlastníky, a zemědělce a odclonit tak případné budoucí konflikty při správním řízení a plnění zakázky.

Nelze doporučit vzhledem k principu dobrovolnosti, aby pobočka zahájila KoPU z vlastního podnětu tam, kde nemá písemně vyjádřený opravdový zájem vlastníků. Naopak nelze respektovat ojedinělý, byť silný odpor ze strany jednoho vlastníka nebo projevy lokálního egoismu např. obce či skupiny vlastníků, nájemců či jiné lobby.

Zvláštní pozornost vyžadují vlastníci u kterých je známo, že vlastní více jak 25% půdy v předpokládaném obvodu pozemkové úpravy a jsou tak rozhodující pro získání majority schválení návrhu.

Ze všech jednání je nutné pořádat záznam, který se stane součástí spisu KoPU.

4. Oznámení předpokládaného termínu zahájení řízení katastrálnímu úřadu a obci (§ 3 vyh. 13/2014)

Toto ustanovení se týká především katastrálního úřadu, který by měl připravit podklady SGI a SPI tak, aby byly aktuální. V současné době jsou podle smlouvy poskytovány průběžně. Podobně obec v této době může aktualizovat územní plán.

5. Posouzení potřeby a objednání aktualizace bonitovaných půdněekologických jednotek

(Vyh. MZe ČR č. 546/2002 Sb., a bod. 2.4. Metodického návodu k provádění poz. Úprav 2012)

Pobočka posoudí potřebu aktualizace a požádá o ni KPÚ, který ji pak objedná s předstihem před přípravnými pracemi u VÚMOP v.v.i. Zásadně se jedná o zjištění zjevných a podstatných změn, nebo jestliže se v území vyskytují plochy zemědělské půdy dříve nebonitované. Pobočka by měla také posoudit, zda při výpočtech nároků při KPÚ by hrozilo nebezpečí výrazně neobjektivního oceňování půd.

6. Shromáždění veřejně dostupných informací referentem (Metodický návod pro provádění pozemkových úprav kap. 2.3.)

Prvním krokem odborného zpracování je shromáždění všech dostupných podkladů a informací, které by charakterizovaly řešené území jak v přírodních podmínkách tak v technické infrastruktuře.

Všechny zásadní informace ze všech oborů a dokumentů by měly být uvedeny v *Zásadách územního rozvoje a Územně analytických podkladech*, které jsou veřejně dostupné na internetu.

Pro úplnost lze uvést následující veřejně dostupné zdroje a využitelné podklady na www.kr-plzensky.cz:

– Územně analytické podklady ORP Odbor výstavby a územního plánování, Úřad územního plánování, Městský úřad

- Aktualizace územně analytických podkladů pro obec s rozšířenou působností Plzeňský kraj, 2010
- Zásady územního rozvoje Plzeňského kraje, Krajský úřad Plzeňského kraje, 2008
- Územní plán sídelního útvaru a ÚPD
- Studie protipovodňových opatření v Plzeňském kraji, Hydroprojekt CZ, a.s., 2004
- Povodňový plán Plzeňského kraje
- Plán oblastí povodí a programy opatření pro správní obvod Plzeňského kraje, 2009
- Revize ochranných pásem vodních zdrojů – pracovní verze
- Koncepce ochrany přírody a krajiny PK, Petr Sklenička – LARECO, 2003

Dále je možné využít následující podklady:

- Přehled pozemkových úprav, e-AGRI, Ministerstvo zemědělství (<http://eagri.cz/public/app/eagriapp/PU/Prehled/>)
- LPIS, Ministerstvo zemědělství ČR – AZV (<http://eagri.cz/public/app/lpisext/lpis/verejny/>)
- Statistické údaje o k.ú. z ČÚZK (http://www.cuzk.cz/Dokument.aspx?PRARES-KOD=406&MENUID=114&AKCE=META:SESTAVA:MDR001_XSLT:WEBCUZZK_KRAJEKOD:400)
- Mapa silniční a dálniční sítě Plzeňského kraje, (http://www.rsd.cz/sdb_intranet/sdb/img/kraje/pl.png)
- Přehled inženýrských sítí z mapového portálu
- Česká geologická služba – GEOFOND (http://www.geofond.cz/mapsphere/MapWin.aspx?M_WizID=24&M_Site=geofond&M_Lang=cs)
- Komplexní průzkum půd, WA KPP, VÚMOP Praha (<http://93.90.167.39/wakpp/?zakladni-informace-o-kpp/>)
- Potenciální ohroženost vodní a větrnou erozí, základní charakteristiky BPEJ, SOWAC GIS, VÚMOP Praha (http://ms.sowac-gis.cz/mapserv/dhtml_eroze/index.php?project=dhtml_eroze&),
- Monitoring eroze, VÚMOP Praha (<http://80.188.198.212/mapserv/monitor/index.php>)

7. Rekognoskace terénu a posouzení potřeby zadání předprojektové studie širších územních vazeb a specifických podmínek, případně rešerše geologických podkladů

Před terénní pochůzkou je vhodné uskutečnit pohovor s představiteli obce a místními znalci, nebo pamětníky. Jejich názor je cenný zvláště pro vyhodnocení parametrů PSZ. Výsledky shromážděných veřejně dostupných informací zakreslí referent do analogové mapy (optimální měřítko 1:5000). Jde především o:

- plochy zastavitelných pozemků (ÚPD) skladebné části ÚSES
- větší plochy dlouhodobě ladem ležících zemědělských pozemků
- návrhy opatření a staveb z ÚPD (obchvat obce, nádrže, úpravy a revitalizace toků apod.)
- ochranná pásma vodních zdrojů
- významné krajinné prvky z LPIS a registr. Odborem ŽP erozně ohrožené pozemky (ÚAP, LPIS-GAEC)
- výskyt náhlých erozních jevů (monitoring eroze SPÚ)
- záplavové území (ZÚR)
- protipovodňová opatření (povodňový plán)
- plošné meliorace a HMO (SPÚ, LPIS)

Samotná terénní pochůzka se zaměří na stav existujících společných zařízení především:

- polní a lesní cesty (kategorie a funkčnost, potřeba rekonstrukce)
- reálnost opatření navržených ÚPD

- střetová místa s potřebou koordinace (navržená nádrže pod vedením, nebo na melioracích apod.)
- potřeba speciálního posouzení studií širších územních vazeb příp. průzkumů
- vysoký rozsah nesouladů a erozně ohrožených lokalit
- aktuální projevy eroze (vizuálně)

V této fázi přípravné činnosti je nutné rozhodnout jestli je nezbytné *zadat zpracování předprojektové studie*, která by specifikovala zvláštnosti vyskytující se v území. Jedná se především o vážný výskyt opakované náhlé eroze nebo bleskových povodní ohrožujících obec a podobné širší územní vazby. (vyh. č.13/2014 Sb bod. 4)

Ve složitých přírodních poměrech, především geologických, hydrologických a půdních, v zájmových územích, kde dochází ke střetu širších společenských zájmů, a nebo kde jsou složité až nepříznivé podmínky pro realizaci společných zařízení je žádoucí *zadat rešerši podkladů* uložených v archivu Gofundu, případně jiných archivech např. VÚMOP.

V tomto případě se rešerše zpracuje na základě podkladů dodaných objednatel, vlastní excerpcí archivů a vlastní rekognoskační zájmového území, ale bez sondážních prací. Je vhodné, aby předběžný inž. geol. průzkum zpracoval geolog. Na základě dobře zpracovaného předběžného inž. geol. průzkumu může projektant navrhnout vhodnější vedení tras společných zařízení, jejichž realizace bude stavebně technicky a finančně méně náročná.

Závěrečným výstupem zpracování investičního záměru pobočky je syntetická mapa výsledků rekognoskace a shromážděných veřejně dostupných informací, která má charakter předběžného návrhu (konceptu) plánu společných zařízení. Podle tohoto konceptu je pak možné vypracovat kvalifikovaný odhad předběžného inženýrsko-geologického průzkumu, výškového zaměření a potřebu podélných profilů a příčných řezů pro Přílohu ke Smlouvě o dílo-KoPÚ, která je závaznou součástí zadání veřejné zakázky.

Doporučená struktura „Studie odtokových poměrů“ SPÚ 2014

V rámci veřejné zakázky malého rozsahu „Studie odtokových poměrů v lokalitě“ bude pro potřeby následného zpracování návrhu komplexních pozemkových úprav tato studie zpracována v následujících krocích:

Specifikace předmětu díla:

1. Analýza území

1.1. vypracování rozborových map na podkladě hydrologicky korektního digitálního modelu terénu (DMT), jako jsou:

přehledná mapa území včetně vrstevnic, mapa sklonitosti, mapa expozice, mapa podrobné hydrologické situace včetně směrů a akumulace odtoku, mapa druhů pozemků (využití území), mapa uživatelů zemědělské půdy dle LPIS, mapa hloubky půdy, mapa hydrologických skupin půd, mapa hlavních půdních jednotek, mapa čísel odtokových křivek CN (doporučené měřítka map 1:5 000, 1:10 000)

1.2. Provedení terénního průzkumu za účelem:

- ověření správnosti provedených analýz (především druhů pozemků)
- dokumentace erozních a povodňových rizik
- identifikace melioračních staveb
- pořízení fotodokumentace

1.3. Analýza ohrožení území vodní erozí půdy:

stanovení potenciální ohroženosti zemědělské půdy vodní erozí (dlouhodobý průměrný smyv půdy) na podkladě LPIS v rastrovém vyjádření (dle metodiky VÚMOP s použitím faktoru $R = 40 \text{ MJ} \cdot \text{ha}^{-1} \cdot \text{cm} \cdot \text{h}^{-1}$)

1.4. Analýza ohrožení území větrnou erozí půdy:

- stanovení potenciální ohroženosti zemědělské půdy větrnou erozí (dle metodiky VUMOP)

1.5. Analýza srážkovodňových poměrů území:

- analýza odtokových poměrů a vymezení kritických profilů včetně jejich přispívajících ploch (z hlediska nepříznivého působení povrchového odtoku a transportu splavenin) na podkladě DMT
- výpočet odtokových charakteristik (zejména objemu odtoku a kulminačního průtoku), z návrhových srážek ve vymezených kritických profilech metodou CN křivek
- provedení hydrotechnických výpočtů pro návrh technických opatření

1.6. Analýza a vyhodnocení stávajících územně plánovacích dokumentací či jiných studií krajinných struktur

- posouzení možnosti využití územního plánu (ÚP) pro následný návrh protierozních a protipovodňových opatření

1.7. Provedení identifikace melioračních staveb v území ze všech dostupných podkladů s užším zaměřením na odvodňovací zařízení (hlavní a podrobná odvodňovací zařízení)

2. Návrh opatření

2.1. Návrh komplexního systému protierozních a protipovodňových opatření (prostorově a funkčně uspořádaný, a dále využitelný v KoPÚ)

- návrh organizačních, agrotechnických a technických protierozních opatření v ploše povodí (možnost variantních řešení)
- návrh vodohospodářských opatření (včetně stanovení rozsahu geologického průzkumu v ha)
- rámcový návrh cestní sítě, především s možností využití jejich protierozní funkce (podrobné vymezení cestní sítě ohledem na pozemkovou držbu bude až předmětem PSZ)
- návrh základních technických parametrů u navržených opatření
- posouzení možnosti zapojení navržených protierozních a protipovodňových opatření do ÚSES s vazbou na ÚP

2.2 Projednání návrhů opatření s rozhodující částí (z hlediska řešení této studie) uživatelů a vlastníků zemědělské půdy, dotčených orgánů státní správy (DOSS) a zástupci obce.

2.3 Zohlednění a zapracování připomínek uživatelů, vlastníků, DOSS a zástupců obce do komplexního systému návrhu opatření.

2.4 Stanovení účinnosti navržených opatření (především formou změny erozních a odtokových poměrů území).

2.5 Návrh rozsahu obvodu následných KoPÚ (s ohledem na navrhované řešení problematiky území) tak, aby návrh zahrnoval území pro řešení výše uvedené problematiky i do přilehlých částí sousedních katastrálních území.

3. Výstupy studie

3.1. Výstupy analytické části:

- průvodní a technická zpráva
 - vymezení zájmového území studie, popis území (morfologické, geologické, hydopedologické, hydrologické, klimatické podmínky, využití území, apod.)
 - popis výpočtů erozní ohroženosti území (vodní i větrná eroze)
 - popis provedení terénního průzkumu
 - popis stanovení kritických profilů a jejich přispívajících ploch
 - popis stanovení základních odtokových charakteristik a popis hydrotechnických výpočtů
 - popis provedené analýzy stávajících územně plánovacích dokumentací
 - popis způsobů identifikace melioračních staveb včetně uvedení použitých zdrojů
- mapové výstupy
 - rozborové mapy viz kap. 1.1
 - současná potenciální ohroženost zemědělské půdy vodní erozí

- současná potenciální ohroženost zemědělské půdy větrnou erozí
- kritické profily a jejich přispívající plochy
- mapa identifikovaných melioračních staveb s odlišením odvodňovacích zařízení

- tabulky a grafy (možno jako součást průvodní a technické zprávy)

- Tab. současných hodnot erozního smyvu a erozního ohrožení na ZPF
- Tab. a graf současné odtokové poměry území
- Tabulky plynoucí z analýzy územně technických podkladů (stav územních plánů, seznam správců inženýrských sítí, údaje z technicko – provozní evidence správce toku apod.)
- Tab. dotčených uživatelů a vlastníků půdy
- Tab. výměr melioračních staveb s odlišením odvodňovacích zařízení

- dokladová část

- zprávy, záznamy, zápisy z projednání, seznamy dokumentů, atd.

3.2. Výstupy návrhové části:

- průvodní a technická zpráva
 - popis návrhu plošných a liniových prvků protipovodňové a protierozní ochrany
 - popis výsledného situačního řešení komplexního systému opatření – syntéza problematik území, souhrnný textový výstup všech navrhovaných opatření
 - popis návrhu cestní sítě
 - možnosti zapojení navržených opatření do ÚSES
 - popis vyhodnocení účinnosti všech navrhovaných opatření územně technické podmínky realizovatelnosti navržených opatření
 - vyhodnocení a závěry navržených opatření po projednání s dotčenými uživateli, vlastníky, DOSS a zástupci obce

- mapové výstupy

- návrh komplexního systému protierozních a protipovodňových opatření
- mapa cestní sítě
- potenciální ohroženost zemědělské půdy vodní erozí po návrhu opatření
- potenciální ohroženost zemědělské půdy větrnou erozí po návrhu opatření
- vyhodnocení účinnosti navržených opatření na odtokové poměry

- tabulky a grafy (možno jako součást průvodní a technické zprávy)

- tabulky vyhodnocení účinnosti navržených opatření (změna erozních i odtokových poměrů)
- přehled půdních bloků s bilancí navržených opatření
- grafy vyhodnocení účinnosti navržených opatření (změna erozních i odtokových poměrů)
- dokladová část
- zprávy, záznamy, zápisy z projednání, záznamy připomínek k návrhu opatření, seznamy dokumentů, atd.

4. Převzetí díla

Po dokončení předmětu díla dle bodu 1 až 3 předá zhotovitel objednateli dílo:

2x v digitální formě (CD/DVD nosič). Mapová část díla bude odevzdána ve formátech dgn, nebo dxf, nebo shp a pdf, textová část ve formátu doc a pdf a tabulková část ve formátech xls a pdf. 2x v listinné formě.

Předání předmětu díla bude provedeno protokolárně zhotovitelem na pracovišti objednatele. O předání a převzetí díla bude pořízen písemný předávací protokol, jež bude podepsán oběma smluvními stranami.

Objednatel není oprávněn dílo nepřevzít v případě, že předávané dílo vykazuje ojedinělé vady, které nebrání užívání díla v souladu s jeho účelem, ani jeho užívání podstatně neztěžují.

5. Doporučené podklady

5.1. Podkladová data:

- Zabaged, DMR 4G, DMR 5G
- mapy BPEJ
- LPIS
- mapy polohopisu
- základní rastrové mapy
- ortofotomapy
- vodohospodářské mapy
- objekty databáze DIBAVOD
- vrstva „Kritických bodů“ (dostupné na POVIS)
- ÚP
- předchozí studie a historické mapy
- další popisné informace (využití území, způsoby hospodaření, geologické, hydropedologické, hydrologické a klimatické podmínky, ÚPD, aj.)

5.2. Metodické podklady a literatura:

- Metod. „Ochr. zeměděl. půdy před erozí“ (Janeček a kol., 2012)

- Metodický návod k provádění pozemkových úprav (MZe – ÚPÚ; aktualizovaná verze k 1. 5. 2012)
- Metodika odboru ochrany vod, která stanovuje postup komplexního řešení protipovodňové a protierozní ochrany pomocí přírodních blízkých opatření, která byla zveřejněna ve Věstníku Ministerstva životního prostředí – listopad 2008
- Metodika „Koordinace územních plánů a pozemkových úprav“
- Metodický návod „Systém analýzy území a návrhu opatření k ochraně půdy a vody v krajině“
- Metodický návod „Návrh hodnocení účinnosti systému komplexních opatření v pozemkových úpravách“ (VÚMOP, 2008)
- Monografie „Úpravy vodního režimu půd odvodněním“ (ČZÚ, VÚMOP, 2010)
- Metodika „Optimalizace funkcí větrolamů v zemědělské krajině“ (VÚMOP, 2008)
- ČSN 73 6109 Projektování polních cest

II. Přípravné činnosti pobočky KPÚ po úředním zahájení řízení

Cílem této činnosti samostatného odborného referenta je vyhodnotit stanovené zásadní **podmínky od rozhodujících správních úřadů a tím specifikovat charakter území a potřeby pro provedení díla**. Předtím je však nutné zahájit správní řízení, aby dotčené správní úřady mohly stanovit podmínky a poskytnout bezúplatně podklady a informace. O závazná stanoviska však je vhodnější podle § 6 požádat až před zpracováním PSZ, aby nepozbyla platnost.

8. Úřední zahájení řízení, vyrozumění správních úřadů a jejich stanovení podmínek pro provádění pozemkových úprav (§ 6 ods. 6 zák. 139/2002 Sb.)

Pro okruh účastníků řízení, kterým je oznámeno zahájení řízení, lze doporučit, aby toto ustanovení bylo používáno ve smyslu správního řádu přiměřeně. Tedy rozhodně zaslat vyrozumění s žádostí o stanovení podmínek orgánům vyjmenovaným v § 6 zák. č. 139/2002 Sb. a dále obci a formou veřejné vyhlášky (§ 25 (2) SŘ), a to zároveň i v elektronické podobě.

Pro přípravnou činnost odborného referenta je důležité získat zásadní **stanovené podmínky k ochraně zájmů úřadů**, které vyplývají ze zvláštních právních předpisů, ale pokud možno aplikovaných se znalostí konkrétního území dotčeného pozemkovou úpravou. Pro účel přípravných činností pobočky se jedná především o:

- Požadavky katastrálního úřadu na obvod pozemkové úpravy
- Návrhy územního plánu na způsoby využití, zastavitelné pozemky a přeložky silnic
- Zvláštní požadavky na ochranu půdy, vody, přírody a krajiny, lesů a ostatních zájmů

Ostatní správní úřady a správce sítí a dotčené orgány není vhodné obesílat, protože tyto podrobné informace jsou nutné až ve fázi zpracování plánu společných zařízení a platnost informací by zanikla.

9. Vyhodnocení stanovených podmínek a podkladů referentem (§ 6 (6) zák. č. 139/2002 Sb.)

Tento metodický krok nelze chápat formálně nebo dokonce tak, že pokud do 30-ti dnů příslušné orgány neodpoví nebo jsou jinak pasivní, je věc vyřešena. Také je reálné nebezpečí, že některý z orgánů, či správců stanoví nepřiměřeně náročné, nereálné podmínky, při kterých nelze pozemkovou úpravu provádět. Podobně nevhodné je, když správní úřad používá paušální stanovisko pro všechna území.

V současné době jsou však všechny zásadní informace potřebné ke specifikaci předmětu zakázky dostupné na internetu.

Pokud je zpracovaná předprojektová studie a řešitel geologických podmínek, jsou již stanovené podmínky převzaté od dotčených správních úřadů.

10. Zpracování technických podmínek předmětu veřejné zakázky referentem pozemkových úprav pobočky (§ 3 vyh. 13/2014 Sb.)

Zákon o VZ ukládá zadavateli **specifikovat předmět zakázky podle jejího skutečného charakteru před jejím zveřejněním**. V tomto smyslu stanovuje Směrnice pro zadání VZ závaznou *Osnovu zadávací dokumentace, Smlouvu o díle a její přílohu*, která má strukturu fakturačních celků, včetně jejich měrných jednotek. Tuto přílohu je možné přirovnat k rozpočtu, jenž je součástí prováděcí dokumentace stavby a podle kterého je tvořena předpokládaná cena zakázky.

Zpracování technických podmínek odborným referentem pro pozemkové úpravy má za cíl jednoznačně a v nezbytných podrobnostech vymezit technické podmínky předmětu zakázky a to ve **struktuře závazné přílohy ke smlouvě o díle Směrnice pro zadání VZ**. K tomu je nezbytné provést činnosti popsané v zákonu, vyhlášce a metodice upravující výkon státní správy na úseku pozemkových úprav, jímž je pověřena pobočka KPÚ.

11. Určení predběžného obvodu KoPÚ referentem (§4 vyhl. 13/2014 Sb. a § 3 zák. č. 139/2002 Sb.)

Základním principem určení obvodu pozemkovým úřadem je **přizpůsobit řešenou plochu (území) a její hranice stanoveným cílům pozemkové úpravy a zároveň pravidlům pro obnovu katastrálního operátu** s přihlédnutím k požadavkům katastrálního úřadu a obce. Přitom je nutné respektovat tyto zásady:

1. cílem by mělo být vyřešit co největší část, respektive celé katastrální území, aby se odstranilo vytváření „ostrovů“ map a dvojí evidence KN. Proto je nutné vejít v jednání s katastrálním úřadem.
2. pokud je požadavek nebo podmínka řešit KoPÚ i ve vedlejším katastrálním území v jednom obvodu, musí se jednat o navazující, sousedící pozemky.
3. Jestliže je cílem vyřešit odtokové poměry, nebo erozi půdy, je nezbytné vymezit mikropovodí, nebo blok půdy i mimo katastrální území a v zadání VZ na tuto skutečnost zvyšující pracnost upozornit a vyjádřit zvýšením předpokládané ceny fakturačních celků. →

III. Zpracování návrhu zadávací dokumentace veřejné zakázky

V této fázi přípravných činností se hlavní proces pozemkových úprav spojuje s podpurným procesem zadávání VZ a je nezbytná spolupráce odborného referenta pozemkových úprav a referenta pro VZ. Odborný referent pozemkových úprav specifikuje předmět zakázky a podle charakteru zakázky je zvolen způsob jejího zadání.

Na základě vyhodnocení všech podkladů a informací, ale i stanovených podmínek od rozhodujících orgánů a podnětů od obce a veřejnosti může pobočka jednoznačně stanovit:

- a) pro zpracování pozemkové úpravy
 - strategické hlavní cíle, nejvýraznější problémy a klíčové důvody pro zahájení KoPÚ
 - vedlejší dílčí cíle a produkty KoPÚ
 - zvláštní požadavky na speciální posouzení nebo výpočty vyplývající ze stanovených podmínek orgánů státní správy
 - způsoby a zásady (metody), jak k cílům dojít, především formu pozemkových úprav
 - doporučení a závěry ze studií, požadavek na speciální průzkum, expertizní posouzení nebo rozsah zahuštění podrobného bodového pole, náročnost při scelování „řemenové držby“, a pod.
 - parametry KoPÚ podle vzorové Přílohy k smlouvě o dílo (předběžný obvod KoPÚ, přípravné práce, návrhové práce a jejich kvalifikovaný odhad, závěrečné geodetické práce, to vše ve struktuře předepsaných fakturačních celcích)
 - rozsah a úroveň potřebné koordinace celého procesu v průběhu plnění zakázky
- b) pro zpracování projektové dokumentace stavby z výsledků plánu společných zařízení →

- orientační dopravní zatížení vozovky (40–60 t dopravní hmoty na ha půdy za rok)
- únosnost pláně při optimální vlhkosti 30 MPa
- potřebu podrobného inženýrsko-geologického průzkumu, který by doplnil předběžný průzkum z PSZ (u nádrží vždy)
- možnost výskytu enormní mocnosti splaveného humusového horizontu (ve spodních částech svahů a depresí)
- návrhovou kategorii SZ (PSZ)
- potřebu a způsob odvodnění v kritických místech (PSZ) trasu, pozemek stavby (staničení, začátek, konec, půdorys stavby z PSZ – podélné profily, příčné řezy)
- druh stavebních prací (jen rekonstrukce nebo novostavba)
- výsadba (PSZ)
- vyjádření DOSS
- návrhové Q u protierozních a vodohospodářských staveb

Poznámka:

doplnění a podrobný popis náležitostí zadání PD pro stavební povolení – viz Zásady činnosti RDK KPÚ Plzeňského kraje, 2013.

Tento materiál (pokyn) je podkladem pro zpracování návrhu zadání veřejné zakázky, především specifikace předmětu a návrhu smlouvy o dílo. Zároveň by měl být strukturován do podoby fakturačních celků, přílohy k návrhu smlouvy, ze kterých lze odvodit předpokládanou výši ceny díla, a tím i režim řízení a druh zadávacího řízení podle „zákonu o veřejných zakázkách“

Dále pobočka jako iniciátor a původce VZ postupuje podle Směrnice o VZ SPÚ ■

■ VÝZNAMNÁ ŽIVOTNÍ JUBILEA ■

Ing. Jiří Vondráček

V letošním roce oslavil významné životní jubileum pan Ing. Jiří Vondráček.

Jubilant se narodil 14. 3. 1945 v Příbrami. Dětství a školní docházku prožil v Příbrami. Vysokoškolské vzdělání získal na AGRONOMICKÉ fakultě Vysoké školy zemědělské v Praze, kde vystudoval obor meliorací.

Po absolvování vysoké školy byl zaměstnán především jako odborník pro meliorace, u OSPZI a poté u Zemělského sdružení Příbram, kde zastával funkci vedoucího projekce. V současné době je vlastníkem soukromé firmy, která má v náplni projektování pozemkových úprav.

Mimo svoji pracovní činnost je jedním ze zakládajících členů Středočeské pobočky ČMKPU, kde v předsednictvu působí dodnes.

Redakce časopisu přeje hodně zdraví a úspěchů v podnikání.

Česká společnost krajinných inženýrů
České vysoké učení technické v Praze
Univerzita Palackého v Olomouci
Výzkumný ústav vodohospodářský T. G. M.

zvou srdečně všechny zájemce
na

odbornou konferenci a exkurzi

Rybníky – naše dědictví i bohatství pro budoucnost

18.6 – 19.6. 2015

Praha, ČVUT, Fakulta stavební

Tematické zaměření:

- Historie rybníků v České republice
- Aktuální problémy s výstavbou a provozem
- Potenciál rybníků do budoucna

Odborní garanté akce:

- Ing. Václav David, Ph.D.
- Ing. Jaromír Čápek
- RNDr. Renata Pavělková, Ph.D.
- Ing. Miloš Rozkošný, Ph.D.
- prof. Dr. Ing. Bořivoj Šarapatka, CSc.
- doc. Ing. Karel Vrána, CSc.
- Ing. Adam Vokurka, Ph.D.

Kontakt pro komunikaci:

- Ing. Václav David, Ph.D.
vaclav.david@fsv.cvut.cz
- Ing. Tereza Davidová
terezadavidova@fsv.cvut.cz

Kontakt: terezadavidova@fsv.cvut.cz, **Příhláška ke stažení na adrese:**
<http://www.cski-cr.cz/wp-content/uploads/2015/01/Prihlaska.docx>

Nebezpečné a rizikové agrární operace z hlediska poškození zemědělské půdy a možnosti uložení změny druhu pozemku

Ing. Vaclav Alexandr Mazín

Úvod

Výkon státní správy na úseku pozemkových úprav a ochrany zemědělského půdního fondu (ZPF) spolu úzce souvisí a pokud nepostupuje orgán ochrany zpř. a pobočka SPU v součinnosti, nemůže dojít k úspěšnému návrhu a realizaci společných zařízení a změn druhů pozemků s jejich zatravněním.

V současnosti je již platná novela zákona o ochraně ZPF č. 334/1992 Sb. a jsou uveřejněny teze vyhlášky o po drobnostech ochrany zemědělského půdního fondu. Těmto tezím předcházelo zpracování STUDIE jako Technického podkladu pro přípravu prováděcí vyhlášky upravující hodnocení erozního ohrožení půdy, přípustnou míru ohrožení a opatření k nápravě.

Tento dokument byl zpracován na objednávku MŽP ČR jako jeden z podkladů pro přípravu prováděcí vyhlášky k zákonu č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu, ve znění navrhované novely, upravující hodnocení erozního ohrožení půdy, přípustnou míru ohrožení a opatření k nápravě.

Vyhláška má být samostatným dokumentem, zakotveným v právním řádu, aniž by se odvolávala na existující Metodiky či další standardy v řešení protierozní ochrany v ČR. Problémem současné legislativy v oboru ochrany půdy, srážko-odtokových vztahů je určitá roztržitost a nejednotnost metodického charakteru, kdy paralelně existují oficiální metodiky vydávané VÚMOP v.v.i. potažmo Ministerstvem Zemědělství ČR, Metodiky vydávané Ministerstvem Životního prostředí ČR, Doporučený standard technický, vydávaný ČKAIT a několik ČSN. Tyto dokumenty si co do metodik, doporučených postupů nebo katalogových vstupních hodnot z důvodu historického vývoje neodpovídají. Kromě toho dochází k určitému rozporu mezi metodami a limitními hodnotami, užívanými standardně pro posuzování erozní ohroženosti a mezi standardy, metodami a limity, používanými v rámci dotační politiky v zemědělské praxi.

S ohledem na náročnější přípravu vyhlášky, potřebu vytvoření časového prostoru na proškolení pracovníků státní správy a zemědělských podnikatelů (vlastníků a nájemců zemědělské půdy), uplatnění požadavků na protierozní ochranu půdy do soustavy hospodaření na půdě, navrhuje se odložení účinnosti vyhlášky na termín 1. 1. 2013. Předpokládaný obsah vyhlášky je proto předkládán pouze ve formě tezí.

Obsahovou náplní vyhlášky je provedení ustanovení § 3 odst. 1 písm. b) a § 3b zákona č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon“), tj. stanoví hodnocení erozního ohrožení půdy, přípustnou míru erozního ohrožení a opatření ke snížení erozního ohrožení – viz zmocnění dané v návrhu novely zákona – ustanovení § 22 odst. 1 písm. c).

V současné době je protierozní ochrana půdy nedostatečně právně upravena (viz stávající ustanovení § 3 zákona č. 334/1992 Sb.). V případě příjemců finanční podpory je řešena kontrolovatelným a definovaným způsobem, zejména formou povinného standardu GAEC (standardy Dobrého zemědělského a environmentálního stavu) pro všechny příjemce jednotné platby na plochu (SAPS) a vybraných opatření v ose II Programu rozvoje venkova.

Realizace ostatních protierozních opatření (KPÚ, AEO) jsou závislé na finančních prostředcích, popř. dobrovolném vstupu do AEO apod. Nastavená kritéria pro splnění podmínek GAEC 1 a GAEC 2 jsou v současnosti vzhledem k celkové ploše ohrožené zemědělské půdy nastaveny mírně, a tím protierozní ochranu půdy řeší nedostatečně. Je také třeba zdůraznit, že standardy GAEC jsou ekonomickým nástrojem k podpoře agrárního sektoru a nenahrazují povinnost zemědělských podnikatelů hospodařit tak, aby nedocházelo erozi k poškozování půdy. Zároveň se netýkají všech zemědělských podnikatelů, ale pouze těch, kteří čerpají dotační prostředky. Plnění podmínek GAEC tak znamená, že zemědělský podnikatel získá finanční podporu, ale nezajistí, že v případě erozních škod nebude postihován. Vyhláška se proto bude vztahovat obecně na všechny vlastníky a uživatele zemědělské půdy (nejen příjemce finančních podpor).

1. Postup orgánů ochrany ZPF při posuzování skutečného rizika a uložení opatření

Situace, kdy by se měl orgán ochrany ZPF začít zajímat o rizikové chování hospodářského subjektu, které by mohlo způsobit závažný stav, je možné z hlediska závažnosti popsat následovně:

- a) Sběr informací (§ 3a, § 15) o nesouladech mezi KN a skutečností pomocí údajů KN, ortofotomapy a map BPEJ Posouzení skutečného rizika (§ 3b(2)) na základě zhodnocení a místního šetření. Mohou nastat v zásadě tyto případy Nesoulad, tedy k rozorání TTP došlo, ale k degradačním projevům nedochází.
- b) Nesoulad způsobuje degradační projevy, erozi (rýhy, akumulací kužele, nálet dřevin apod.)
- c) Nejedná se o nesoulad, ale o rizikové chování, tedy pěstování širokořádkých plodin na orné půdě a degradační projevy existují.

1. Jednání s původcem závažného stavu s cílem zjednání nápravy (hledání dohody).
2. Návrh opatření k nápravě pomoci agrotechnicky a speciálních osevních postupů a projednání s původcem.
3. Uložení omezení a opatření, případně uložení změny druhu pozemku dle § 2(2).
4. Následná kontrola (§ 16 a-inspekce), případně využití sankcí a předání inspekci.

Dále jsou uvedeny typické situace porušení povinností vlastníků a nájemců, kteří se dopouští rizikového nebo protiprávního chování a způsobují tak závažný stav. Pro úplnost jsou tyto čtyři typické situace doplněny případy porušení dalších zákonů. Jedná se především o občanský zákoník, zemědělský zákon, vodní zákon a katastrální zákon.

2. Situace pro uložení změny druhu pozemku dle § 2(2) zák. č. 334/1992 Sb.

Hospodaření, tedy způsoby využívání a chování těch, kteří obhospodařují a vlastní půdu, upravuje § 2 zákona o ochraně ZPF a připravovaný § 3 novely zákona. Z hlediska změn druhů pozemků je potřeba si uvědomit, k čemu a jak tyto kategorie půdy vznikly. Od Tereziánského katastru byla hlavním důvodem pozemková daň, která byla diferenciována

právě podle přírodních dispozic půdy a ročního výtěžku. Toto platí dodnes, a tedy při nedodržování způsobů využívání pozemku nejde „je“ o ochranu přírodního zdroje, ale i o výtěžnost půdy a daň z nemovitosti. Vztah vlastníka a nájemce v této věci proto striktně upravuje také občanský zákoník, který nájemci ukládá využívat pozemek podle druhu uvedeného v KN. Podobně postupuje finanční úřad při vyměřování daně z nemovitosti, kdy je pro něj závazný údaj o druhu pozemku z KN.

Z praxe při projednávání pozemkových úprav, především v územích navazujících na větší města, lze pozorovat nezájem až aroganci vlastníků k druhu pozemku. Při výměnách pozemků preferují jednoznačně výměru, jakoby se jednalo o stavební plochu. K situaci v katastru nemovitostí lze jen podotknout, že od roku 1990 neprobíhají prověrky změn a právě při rozborových a terénních činnostech komplexních pozemkových úprav je evidentní velká řada a rozsah nesouladů v druzích pozemků. Vyhodnocením 63 KPÚ v rámci 7 krajů a 17 okresů ČR bylo zjištěno, že cca na 6% výměry zemědělského půdního fondu existujících nesouladů mezi skutečným stavem v terénu a evidovaným druhem pozemků v KN. Překvapivé však je, že z toho 2,8% jsou negativní změny, především rozoraná orná půda nebo likvidované sady, ale 3,2% jsou pozitivní změny, převážně zatravnění orné půdy a dlouhodobě ladem ležící půdy s náletem nebo zamokřením (Mazín, 2010). Z tohoto šetření jasně vyplývá, že nájemci zornují a zatravníují to, co je pro ně momentálně nejvýhodnější, nikoli to, co bylo v souladu s půdněekologickými podmínkami, které deklaruje KN v podobě BPEJ a druhu pozemku.

Předmětem zájmu orgánů ochrany ZPF by však mely být obě změny, a to jak v rozorání lučních stanovišť, především erozně ohrožených, tak zemědělských půd, které leží dlouhodobě ladem a ztrácí svoji agronomickou hodnotu rozšiřujícím se náletem dřevin. Vzhledem k tomu, že na těchto dlouhodobých ladech jsou zájmy ochrany přírody, je nezbytné i v tomto postupovat diferencovaně a společně s orgány ochrany přírody a státní správy lesů. Toto se osvědčuje při místních, komisionálních šetřeních nesouladů v průzkumných rozborových činnostech KPÚ.

3. Typické situace plošných nesouladů druhů a způsobů využívání s KN

Po provedeném sběru informací (§ 3b, § 15f) z podkladů a terénu je třeba posoudit skutečné riziko a tedy vyhodnotit informace a údaje. Proto, aby bylo možné zařadit pozemek anebo jeho část do správného druhu pozemku ve smyslu vyhlášky č. 26/2007 Sb., je nutné znát limitní kritéria, která v současnosti žádný oficiální právní norma neobsahuje. Pro praxi orgánů ochrany ZPF je vhodnější využít soustavu kritérií, které charakterizují určitou situaci nesouladu.

Teze vyhlášky v §1 uvádí kritéria pro udělení souhlasu se změnou TTP na ornou půdu a nevhodné pozemky pro orbu. Pro návrhy změn druhů pozemků je možné použít podrobnější kritéria:

4. Skupiny nesouladů (Mazín, 2007)

I. Drobné linie a segmenty rozšiřujícího se náletu dřevin nebo ladem ležící půdy přiléhající k lesu, rybníku, cestě a podobně, nad 4 m šířky.

Návrh: převod do lesní půdy nebo ostatní plochy dle vyjádření orgánů státní správy lesů zaměřit. Terénním posouzením je nutné rozhodnout, zda se jedná o drobné posuny hranic ve smyslu vyhl. č. 26/2007, které nejsou klasifikovány jako změny druhů pozemků a pouze se oznámí vlastníkově, nebo se jedná o větší rozsah posunu hranice, kdy je již žádoucí vytvořit parcelu s příslušným druhem pozemku podle skutečnosti. Pak je na orgánu státní správy lesů, zda prohlásí či neprohlásí pozemek za les (§ 3(3) a § 14 (2) zák. 289/1995 Sb.).

II. Krátkodobě ležící půda ladem s dočasným zamokřením nebo ojedinělým náletem dřevin do průměru kmene 10 cm, zabuřené plochy.

Tyto pozemky nemají znehodnocený půdní profil a dochází u nich pouze k degeneraci kulturního porostu, případně sezónnímu převlhlčení. Nelze je převádět do jiného druhu, tedy z orné půdy do louky, pastviny nebo mimo zemědělský půdní fond a proto není potřebné je identifikovat jako nesoulady. Je proto vhodné poučit vlastníky, nájemce a obec o jejich právech a povinnostech ve smyslu zákona o rostlinné výrobě § 24 a 25, zákona o ochraně ZPF § 3 (odst. 1), občanského zákoníku § 127, 415 a 420 a zákona o obcích v návaznosti na § 46 a 48 přestupkového zákona. Také je vhodné jim poskytnout informaci o možnostech dotací na údržbu trvalých travních porostů. Tyto typy půd by tedy mely být podchyceny ve studii jako půdy, které lze aktivovat agrotechnickým nebo biologickým opatřením.

Návrh: dočasně neobhospodařovaná půda, v případě agrotechnické aktivace nevytvářet parcelu, v případě ponechání ladem zaměřit a převést do ostatní plochy.

III. Dlouhodobě ležící půda ladem na které je prokazatelně trvalé znehodnocení půdního profilu, které je možné odstranit pouze technickým zásahem (odvodnění, likvidace náletu).

Jedná se enklávy typu remízku, mokřadu v mikrodepresi, pramenního vývěru, kde je půda trvale zamokřena podzemní vodou, nebo větší plochy rozšiřujícího se náletu dřevin, který je vyvinutý do stadia střední hustoty a kmene nad průměr 10 cm. Půdy tohoto charakteru lze identifikovat jako „půdy dočasně neobdělávané“ ve smyslu § 1 (odst. 2) zákona č. 334/1992 Sb. o ochraně ZPF. Tyto typy znehodnocených úhorů inklinují k mimoprodukční funkci a je proto potřebné navrhnout, zda jsou vhodné či nevhodné k zúrodnění. Z hlediska § 3 zákona č. 139/2002 Sb. se jedná o typické pozemky s prokazatelně sníženým zemědělským využitím.

Pro tento návrh lze využít půdně ekologická kritéria, která stanovují hranici racionální možnosti zúrodnění, za kterou již není vhodné a efektivní zúrodnět dlouhodobé úhory. Faktory, které znehodnocují trvale zemědělský pozemek lze stanovit těmito limity:

- Nálet dřevin na vysokém stupni vývoje
 - plošný nálet stromů nad průměr 10 cm kmene hustý, zapojený, stáří 15 let a více,
 - středně hustý až místy hustý nálet stromů nad průměr 10 cm, nebo středně hustý nálet nad 10 cm a zbytek plochy středně hustý až hustý do průměru 10 cm, vždy však v kombinaci s deficitní půdou (mělká skeletovitá půda nebo silně hydromorfní půda).
- Extrémní zamokření na typicky hydromorfních půdách (lokality v akumulačně transportní a akumulační zóně)
 - půdy přilehlé k rybníkům a vodním tokům s hladinou podzemní vody ve stejné úrovni jako hladina vody v toku nebo nádrži, které vzhledem k nevhodným spádovým poměrům míst nelze odvodnit (v minulosti ručně sklízeno),
 - výrazné místní mikrodeprese bez odtoku v rovinatých partiích krajiny s nepropustnou vrstvou v půdním profilu, antropogenním útvarem (násyp, silniční těleso a pod.) oddělené části zamokřených pozemků bez možnosti odtoku, prameniště na horních částech svahů.
- Větší výskyt balvanů (na povrchu či pod povrchem), nerovnosti povrchu genetického původu nebo vysoký výskyt stožárů a jiných antropických překážek

Tato subkategorie úhorů se vyskytuje většinou na hlavních půdních jednotkách (HPJ):

- hydromorfních půd HPJ 66, 67, 68, 70, 71, 72, 73,
- organominerálních katén HPJ 73, 74, 75, 76,
- případně litozemí a strží HPJ 39, 77, 78.

Návrh: převod do ostatní plochy (zaměřit část parcely). Inklinace k ekostabilizační funkci biokoridor, biocentrum, interakční prvek, mez, remíz, významný krajinný prvek (VKP). Přebod do lesa je podmíněn prohlášením za les od orgánu státní správy.

IV. Silně devastovaná nebo kontaminovaná zemědělská půda znehodnocená nesprávným způsobem využívání nebo jinou nevhodnou antropickou činností.

Jedná se o extrémní plošnou a profilovou devastaci půdy, která je trvale znehodnocena a má proto velmi nízkou agronomickou hodnotu nebo je kontaminovaná. Tyto pozemky nejsou vhodné pro zemědělské využití (snad jen pro pěstování technických plodin), ale spíše inklinují k ekostabilizační funkci nebo konzervaci, která by eliminovala vstup jedovatých látek do potravního řetězce. Jejich zúrodnění by představovalo sanaci půdního profilu a nákladnou technickou biologickou rekultivaci.

- Půdně ekologická kritéria vymezující tyto kategorie půdy: skrytý nebo znehodnocený humusový horizont (půdní troska), znehodnocený profil bývalou těžbou (sejpy, rašeliny apod.), zavezení, zasypání kvalitní půdy výsypkou, odpadem,
- antropogenní nerovnosti husté v kombinaci s mělkou půdou – (jámy, rýhy apod.),
- erozní výmoly a náplavové kužely neproduktivního materiálu extrémní velikosti,
- erozí smyté dříve úrodné části intenzivně využívaných bloků orné půdy (mělký profil, zvýšená skeletovitost nad 50 %),
- kontaminované půdy rizikovými látkami (nezabezpečená polní skladiště).

Návrh: převod do lesní půdy jako pozemek vhodný pro zalesnění do 2 let nebo ostatní plochy.

V. Zúrodněná půda která je evidovaná mimo ZPF.

Jedná se většinou o zrekultivované nebo odvodněné části parcel, které nebyly zaměřeny a převedeny do ZPF. Rozhodujícím kritériem je to, že je půda obhospodařena.

Návrh: převod do ZPF dle způsobu využívání.

VI. Omyly a chyby v evidenci a mapách které mají příčiny v lidském faktoru.

Chyby je potřeba řešit ve spolupráci s katastrálním úřadem, ale jako součást přípravných geodetických prací, nikoli studie.

Návrh: oprava v KN (provede katastrální úřad, nebo se promítne v rozhodnutí pozemkového úřadu).

VII. Neoprávněná změna způsobu využívání převážně rozorané louky a pastviny na lučních a pastevních stanovištích.

Pokud má půda a pozemek genetické dispozice k zornění, je změna žádoucí, pokud nikoli, je nutné dodržet právní stav. Změna může být i pozitivní, tedy zatravněná orná půda využívaná jako trvalý travní porost (pozitivní – VII a, negativní VII b). Také se jedná o „černé stavby“ – vyjeté nebo zúžené polní cesty, apod.

Návrh: převod do druhu podle způsobu využívání.

5. Typické situace porušení zásad ochrany ZPF (§3) a pro uložení osevniho postupu, agrotechnického a melioračního opatření případně změny druhu pozemku podle § 3c

Po vyhodnocení nesouladu či souladu využívání půdy a druhu pozemku je třeba posoudit skutečné riziko a jeho stupeň závažnosti a ohrožení či poškození půdy ve smyslu § 3 zák. č. 334/1992 Sb., které se na pozemku reálně vyskytuje. V podstatě jde o čtyři typické situace rizikového chování a protiprávního chování, které obdobně popisují i další zákony:

Poslední výstupy výzkumného záměru MZE 0002704901-06 „Hodnocení účinnosti ochrany povodí před škodlivými účinky povrchového odtoku opatřeními KoPÚ“ z roku 2009 prokazují, že pěstování širokořádkových plodin je riskantní již od 7°, ale že také používání minimalizací bezorebné technologie způsobuje rychlý a nebezpečný odtok z povodí. Eroze se takto snižuje, ale odtok se zvýší a zrychlí, což může negativně dopadat na níže situované pozemky. Výsledky výzkumu uvádí, že TTP oproti holé zorněné půdě má o 90% vyšší protierozní efekt a vůči úzkořádkovým plodinám o 50%.

Eroze má dvacet dva negativních vlivů, ale nejhorší je odnos jemnozeme. Výsledky projektu NAZV QG 72203 uvádí, že škody při pěstování širokořádkových plodin, konkrétně kukuřice, v situaci přívalového deště mohou dosáhnout až 42 000,- Kč/ha, z čehož 1/2 je smyta do akumulací kužele na pozemku a 1/2 splavenin je na cizích pozemcích (přikopy cest a silnic, propustky a další).

Dotazníková akce u zemědělců dokazuje, že cca 1/2 z nich využívá pozemky pro širokořádkové plodiny nad 7°. Různé doporučené technologie protierozních postupů jako je setí do podsevu jsou dražší než tradiční technologie a zemědělci je nepoužívají. Toto lze dokázat také na příkladech KoPÚ, kde projektant pod tlakem vlastníků a nájemců řeší aktuální erozi pomocí agrotechnicky oševních postupů a protierozních technologií.

Tabulka „Situace uložení osevniho postupu... na str. 9

6. Rozhodná kritéria pro změny druhů pozemků mezi ornou půdou a TTP (§ 2)

Předtím, než se rozhodná kritéria, která delimitují zemědělskou půdu na oratelnou a neoratelnou, začnou aplikovat v praxi ochrany ZPF je třeba si uvědomit, že vždy působí jednotlivá kritéria v různých či slabých vazbách, interakci a kombinaci. Nelze používat separovaně nebo izolovaně, ale vždy ve vzájemných vztazích.

Kritéria limitující oratelnost jsou jednak trvalé faktory genetických dispozic (půda, svah, morfologie, zrnitost, nadmořská výška, expozice), degradační projevy (eroze, zhutnění, acidifikace, vysoká propustnost, dehumifikace, kontaminace a další).

V podstatě jde o to vyjádřit půdněekologickými faktory oratelnost pozemku. Vedle tohoto ryze pedologického a půdně ochranného limitu však je třeba zohlednit další aspekty, jako je ochrana vodních zdrojů, povodňové riziko, ochrana přírody a další.

6.1. Limitní kritéria pro oratelnost půdy (Mazín, 1994)

- mocnost půdy nad 30 cm nutno měřit v slehlém stavu, ne po orbě nebo erupci, odečíst nakypření orbou nebo u mělké půdy velmi vyvinutý humusový horizont nad 20 cm při příznivé skeletovitosti. Ekvivalentem pro ornici je u TTP vyvinutý půdní profil, respektive hum. horizont 20 cm
- mocnost ornice nebo hum. horizontu min. 20 cm a při této min. mocnosti nesmí překročit skeletovitost podorňičí (podhrzdí) – K₂ při velikosti pod 10 cm a menší tvrdosti a u hydromorfní půdy extrémní zamokření nebo humolit
- skeletovitost nesmí překročit tyto kombinace ornice (hum. horizontu) a podorňičí (podklad KPZP)

$$K_1 - \bar{S}^2,$$

$$K_2 \text{ (do 10 cm, měkký)}$$

$$\bar{S}_2(K_2) - \bar{S}_3$$

$$K_2 \text{ (K}_3 \text{ do 10 cm měkký, při vyvinutém humusovém horizontu nad 20 cm),}$$

příčměž je

štěrk: 2 mm – 30 mm

(2 – 4 mm – hrubý písek)

kamen: nad 30 cm průměrem

velké kameny: nad 30 cm průměrem

nad 10 cm – nevhodné pro přiorání

Situace pro uložení osevního postupu nebo změny druhu pozemku dle § 3c zák. č. 344/1992 Sb. a porušení dalších zákonů a nařízení (tabulka ze str. 9)

Porušení povinností a zásad ochrany ZPF – ohrožení a poškození, § zák. č. 344/1992 Sb.	Porušení dalších zákonů a nařízení	Rizikové a protiprávní chování	Závadný stav
§ 3 (1d) – poškozování vlastností půdy, eroze § 3 (1b) – překročení přípustné ztráty erozí	§ 12 nař. vlády 103/2003	Rizikové pěstování širokořádkých plodin na erozně ohrožených půdách (kukuřice, soja, bob, brambory apod.) (pomocné kritérium – nad 7°)	Odnos půdy a ornice nad přípustnou mez
	GAEC 2 (nad 12°?) SMR 4/5		Zhoršení fyzikálních, biologických a chemických vlastností
	Občanský zákoník		Škody na cizích pozemcích
	Vodní zákon		
§ 2 – rozorání TTP § 3(4) – užívání jinak než uvádí charakteristika druhu a způsobu využití KN	GAEC 4	Protiprávní rozorání TTP (nesoulad skutečnosti s evidovaným stavem v KN)	V případě erozně ohroženého pozemku dtto (nad 7°)
	Občanský zákoník		V případě mělkých půd zničení ornice a přiorání podorničí
	Vodní zákon		V případě svahu prodloužení jeho délky z hlediska eroze. Neracionální způsob využívání typicky lučního stanoviště
	Katastrální zákon		
§ 4 c – využívání pozemku v rozporu s realizovanou změnou při KoPÚ	Zák. č. 139/2002 Sb.	Nenaplnění rozhodnutí o pozemkových úpravách (neprovedená změna druhu pozemku z orné půdy na TTP nebo ostatní plochu)	Pokračování degradačního procesu na krizové lokalitě
	Katastrální zákon		Zavádění nesouladu do katastru nemovitosti
	Občanský zákoník		
§ 3 (4) – neudržování půdy podle druhu pozemku	Občanský zákoník	Neobhospodařované půdy, na kterých dochází ke znehodnocení (zaplevelení, nálet apod.) (nutno postupovat v součinnosti s orgány přírody a státní správy lesů)	Zabuření a potřeba biologické rekultivace
	SMR 5 GAEC 1		Nálet dřevin a ztráta agronomické hodnoty
			Snížená evapotranspirace a následné změny v profilu půdy (novotvary)

Pokračování – kapitola 6. Rozhodná kritéria, bod 6.1 Limitní kritéria

šterkovitost: Š nad 80%, K méně než 50%

Kamenitost: Knad 50%, Š pod 50%

- svah nad 7° při délce mikroreliefu a zrnitosti způsobující smyv a akumulaci ornice (existující erozní projevy) – vhodné využít orientační stupnici erozní ohroženosti
- genetický půdní představitel nevhodné pro zornění (podklad – BPEJ):
- mělké skřetovité půdy na tvrdé nesnadno větratelé hornině HPJ 39
- půdy s hrubě kamenitým podorničím HPJ 37, 38

- půdy na štěrkopískových terasách HPJ 70
- půdy silně hydromorfní HPJ 66 -76
- půdy erodované HPJ 40, 41, 77, 78

6.2. Zranitelné hlavní půdní jednotky s vyšším rizikem poškození (Mackovič, 1999, Novák, 2005)

Hlavní půdní jednotky (HPJ) obsahují integrované parametry o hloubce půdy, zrnitosti půdy a skeletovitosti půdy převzaté z KPZP, které různí autoři využili pro vyjádření zranitelnosti půdy nebo náchylnosti k degradačním projevům.

Dále jsou uvedeny HPJ, na které je třeba upřít zvláštní pozornost při ochraně ZPF, protože jejich půdní parametry a vlastnosti vykazují vyšší rizika poškození:

Potenciálně zranitelné HPJ na svazích vodní erozí (Mackovič, 1999)

Zranitelnost	HPJ
Výrazná	08, 14, 15, 37, 38, 39, 40, 41, 43, 44, 49
Velká	09, 10, 11, 12, 13, 19, 24, 25, 26, 42, 45, 46, 47, 63

Potenciálně zranitelné HPJ acidifikací (Novák, 2005)

Zranitelnost	HPJ
Výrazná	13, 17, 21, 23, 27, 31, 32, 34, 35, 37, 38, 39, 40, 41, 73

Potenciálně zranitelné HPJ zhutněním (Novák, 2005)

Zranitelnost	HPJ
Výrazná	14, 15, 20, 23, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 58, 59, 61, 63, 73

Potenciálně zranitelné HPJ dehumifikací (Novák, 2005)

Zranitelnost	HPJ
Výrazná	08, 13, 14, 15, 21, 22, 31, 32, 34, 35, 37, 38, 39, 40, 41, 55, 64, 65, 73

6.3. Orientační stupnice erozní ohroženosti půd (Mazín, Kvítek a kol., 1994)

Závazná a oficiální metoda výpočtu erozní ohroženosti, a bohužel i jediná, je univerzální rovnice. Z praxe pozemkových úprav lze doložit, že tam, kde je hluboká půda a povolený odnos nad 10 t/ha/rok, jsou ve skutečnosti aktuální projevy vodní eroze, které se pravidelně opakují, ale výpočty toto vůbec neprokážou (např. KoPÚ Olešná, okr. Rokycany, při které bylo využito Metodického pokynu z roku 2000 – MZe ČR – ÚPÚ). Bohužel ani výzkum, ani praxe nepřichází s novými metodami, které by vhodnějším způsobem reagovaly na realitu v krajině. Je zřejmé, že při současných trendech ve změnách klimatu a prognózách, je žádoucí změnit parametry této rovnice, především s ohledem na intenzitu kratších srážek v rámci regionů (viz Atlas podnebí Česka 2007, ISBN 978-80-86690-26-1). Proto pro účely pozemkových úprav je již platná přípustná ztráta jen 4 t z ha za rok.

Výsledky výzkumu např. MZE 0002704901-06 „Hodnocení účinnosti ochrany před škodlivými účinky povrchového odtoku opatřeními pozemkových úprav“ – 2009 přitom jasně prokazují, že nejvíce škodlivý negativní vliv z dvaceti dvou faktorů vodní eroze je odnos jemnozeme, ke které dochází nikoli pozvolnými změnami, ale právě při přívalových deštích na polích osázených širokořádkovými plodinami.

Kombinací všech ověřených kritérií byla v roce 1989 VÚZZP Praha – rezortní úkol P 06-329-813 etapa 07 „Stanovení reálných možností důslednější ochrany a optimálního využití zemědělské půdy“ sestavena jednoduchá pomůcka pro orientační posouzení limitní hranice zornění nebo hranice erozního ohrožení půd. Následující tabulka je pouze orientační pomůckou pro rekognoskaci a posouzení nejvíce postižených a ohrožených půdních bloků území. Je využitelná pro kontrolní činnost pracovníků orgánů ochrany půdy, nebo zaměstnanců pozemkových úřadů při předprojektové přípravě.

Erozní ohroženost při zornění bez vegetačního krytu jako nejnepříznivější riziková situace a mikorelief (svah, tvar svahu) na lokalitě

Stupeň ohroženosti	Svažitost spádnice	Délka nepřeruš. svahu
Latentní až slabá	3° – 7° 7° – 12°	do 300 m 300 – 400 m
Mírná	3° – 5° 5° – 7° 7° – 10° 10° – 12° 12° – 14°	do 600 m 200 – 500 m 60 – 200 m 30 – 80 m do 30 m
Hranice zornění		
Střední	5° – 7° 7° – 10° 10° – 12° 12° – 14° 14° – 17° 17° – 20°	nad 500 m 200 – 600 m 80 – 250 m 30/40 – 150 m 30 – 80 m do 40 m
Silná až extrémní	7° – 12° 12° – 17° 17° – 25°	nad 400 m nad 250 m do 150 m
Hranice zemědělské půdy		
Extrémní	nad 25°	do 30 m

Přičemž stupeň erozní ohroženosti je výrazně ovlivněn morfologií terénu a zrnitostí půdy:

- při svahovém průlehu nebo sbíhacích protilehlých svazích se svažitostí nad 7° a délce 50 – 250 m se klasifikace erozní ohroženosti posouvá o jeden stupeň, a to buď svažitostí nebo délkou svahu
- při zrnitosti půdy ph (h), jh (ph) p – tedy středně těžké typické nebo středně těžké lehčí případně lehké půdě mělké s nepropustným podložím se klasifikace erozní ohroženosti pozemku posouvá o jeden stupeň.

Závěr

Z novely zákona č. 334/1992 Sb. především § 3 vyplývá, že pokud orgán ochrany ZPF má uložit opatření k nápravě, je nutné, aby si pořídil potřebné informace a tyto posoudil. Podobně pozemkový úřad potřebuje posoudit území ve fázi přípravy a tvorby zadání dlouhodobé investice a je nezbytné, aby úředníci sami měli základní znalosti a využívaly veřejně dostupné

podklady jako jsou mapy BPEJ. K tomu však potřebuje metodickou pomůcku, aby výkon státní správy na úseku ochrany ZPF a pozemkových úprav byl prováděn na území státu jednotně a nestranně.

Při tvorbě metodických pomůcek je nutné vycházet z určitých teoretických předpokladů, které jsou výsledkem nejnovějších poznatků vědy a jsou ověřeny praxí. Úvodem této kapitoly jsou proto předloženy ověřené standardní metody jako výsledky rezortního úkolu P-06-329-813-07 Stanovení reálných možností důslednější ochrany a optimalizace využití zemědělské půdy VÚMOP 1994, výzkumného projektu QC 0242 „Uplatnění systému alternativního managementu ochrany půdy a vody v krajině“ – VÚMOP Praha (oponováno vědeckou radou VÚMOP Praha) a „Postupů a činností při projektování pozemkových úprav“ – JČÚ České Budějovice 2007 – č.j. ÚPÚ Mze ČR 38810/2007-13110.

Literatura:

- Mazín, V. A., Kvítek, T., Novák, P.,** 1994. Metodika výběru nevhodně lokalizované orné půdy v krajině, VÚZZP Praha – Landinfo s.r.o., Výsledky rezortního úkolu P 06-329-813-07, Stanovení reálných možností důslednější ochrany a optimálního využívání zemědělské půdy.
- Mazín, V. A.,** 2005. Vymezení citlivých zón podle propustnosti půdy (projekt QC 0242), XX. Setkání vodo-hospodářů, ISBN 80-02-01638-6, Kutná Hora.
- Mazín, V. A., Kvítek, T., Váchal, J.,** 2007. Generální metodika komplexních pozemkových úprav, skripta a multi-

mediální učebnice Jihočeské univerzity České Budějovice, katedra pozemkových úprav, str. 44.

Mazín, V. A.; Váchal, J.; Kvítek, T., 2007. Postupy a činnosti při projektování pozemkových úprav, ČMKPÚ Praha, ISBN: 978 – 80 – 7394 – 003 – 4, str. 21, 44.

Dostál, T., Mazín, V. A. a kol., 2011. Technický podklad pro přípravu prováděcí vyhlášky k zákonu č. 334/1992 Sb. o ochraně zemědělského půdního fondu, ve znění navrhované novely, upravující hodnocení erozního ohrožení půdy, přípustnou míru ohrožení a opatření k nápravě, MŽP ČR, Praha 2011. ■

Zeměměřické činnosti při provádění pozemkových úprav (dále jen ZČPÚ)

Ing. L. Pekarský

V roce 2013 a 2014 došlo k zabudování rozšířených požadavků na ZČPÚ do nového zákona [1] a vyhlášky [2] a naopak k odstranění duplicitních ustanovení k ZČPÚ z novely zákona [17] a jeho nové prováděcí vyhlášky [18]. Následně byly vypracovány pokyny [13] a nový návod [5]. Díky aktualizaci těchto předpisů je nyní nastaven jednotný rámec pro ZČPÚ přebírané příslušným katastrálním pracovištěm katastrálního úřadu (dále jen KP) a příslušnou pobočkou krajského pozemkového úřadu (dále jen PÚ).

Následující textu vychází z připravované aktualizace Metodického návodu k provádění pozemkových úprav, na kterém jsem se podílel, a je v něm uveden chronologický výčet ZČPÚ s uvedením legislativního rámce, který tyto činnosti upravuje. Za případné připomínky zaslané na lu-bor.pekarsky@allgeo.eu předem děkuji.

1. Revize bodového pole a doplnění podrobného polohového bodového pole

Legislativní rámec:

- § 47 odst. 2 zákona [1]
- § 41, 74, 76, bod 12 přílohy vyhlášky [2]
- Kapitola 2 a příloha č. 56 návodu [5]
- Pokyny [13]
- Podmínky stanovené KÚ ve smyslu § 6 odst. 6 zákona [17] a § 56 odst. 1 vyhlášky [2]

Přehled činností:

- Revize stávajícího ZPBP, ZhB a PPBP (rekognoskace na bodech, ověření polohy kontrolním měřením, oznámení závad a změn, u bodů PPBP případné přeurčení polohy, pořízení nových geodetických údajů, návrh ke zrušení).
- Návrh na doplnění PPBP schválený KP, doplnění PPBP (stabilizace bodů, zaměření bodů).
- Elaborát revize a doplnění PPBP dle kapitoly 4.2 návodu [5].
- Předání elaborátu odborně způsobilou osobou k posouzení způsobilosti k převzetí do katastru nemovitostí na KP.
- Předání smlouvou o dílo definovaných částí elaborátu PÚ.

2. Podrobné měření polohopisu (výškopisu)

Legislativní rámec:

- § 5, 7, 75 a příloha 13 vyhlášky [2]
- § 9 zákona [17]
- § 10 vyhlášky [18]
- Kapitola 4.3 a příloha č. 56 návodu [5]
- Bod 9 přílohy vyhlášky [4]
- Pokyny [13]
- ČSN 01 34 10, 01 34 11

Přehled činností:

- **Rekognoskace terénu:**
 - Vyhledání identických bodů pro následné transformace mapových podkladů.
 - Identifikace nesouladu druhů pozemku mezi skutečností a stavem evidovaným v KN.
- **Podrobné měření:**
 - Co je předmětem podrobného měření polohopisu katastrální mapy, stanoví § 5 vyhlášky [2], resp. pro další

polohopisné prvky potřebné pro zpracování návrhu pozemkových úprav § 10 odst. 7 vyhlášky [18].

- Vymezení hranic liniových staveb je prováděno za účasti prokazatelně pozvaných vlastníků či správců, na základě jejich požadavků a ustanovení zákonných norem. Protokol o výsledku odsouhlasení hranic včetně podrobného měření slouží jako podklad pro návrh nového uspořádání těchto pozemků.
- Souřadnice S-JTSK podrobných bodů polohopisu se určují s přesností, která je dána základní střední souřadnicovou chybou $m_{xy} = 0,14$ m (odpovídá kódu kvality 3) v souladu s § 9 odst. 4 zákona [17], který odkazuje na geometrický základ a přesnost dle § 7 odst. 2 a 3 a bod 13 přílohy vyhlášky [2]. Ověření dosažené přesnosti je součástí výsledného elaborátu.
- Podrobné měření bude provedeno v souladu s § 75 vyhlášky [2], metodami dle kapitoly 4.3 návodu [5].
- Nad rámec výše uvedených předpisů je podrobné měření doplněno o výškopisnou složku, kterou tvoří vrstevnice, výškové kóty a technické šrafy. Výškopis je zpracován z přímo měřených dat v kombinaci s využitím dat digitálního modelu reliéfu 4G a 5G.
- Body polohopisu budou zaměřeny včetně nadmořské výšky v Bpv s přesností danou základní střední výškovou chybou $m_h = 0,12$ m.

• Vyhotovení elaborátu podrobného měření:

- Elaborátu podrobné měření bude vyhotoven dle kapitoly 4.3 návodu [5].
- § 9 odst. 4 zákona [17] požaduje ověření elaborátu úředně oprávněným zeměměřickým inženýrem dle § 13 odst. 1 písm. b) zákona [3].
- Předání elaborátu odborně způsobilou osobou k technickému posouzení na KP.
- Předání smlouvou o dílo definovaných částí elaborátu PÚ včetně dat ve výměnném formátu VFP.

3. Zjišťování hranic obvodů KoPÚ (dále jen ObPÚ) a zjišťování hranic pozemků nutných pro zpracování KoPÚ

Legislativní rámec:

- § 29, 40, 42, 44, 47, 48, zákona [1]
- § 31 – 33, 48 – 54, 56 – 57 a 74 vyhlášky [2]
- Kapitola 3–5 a příloha č. 56 návodu [5]
- Pokyny [13]
- Podmínky stanovené KÚ ve smyslu § 6 odst. 6 zákona [17] a § 56 odst. 1 vyhlášky [2]

Přehled činností:

- Upřesnění ObPÚ dle § 9 odst. 6 zákona [17].
- Zjišťování hranic pozemků dle § 9 odst. 5 zákona [17] a § 8 vyhlášky [18] na ObPÚ včetně předepsané stabilizace.
- Zjišťování hranic pozemků mimo ObPÚ, u kterých je nutno protokolárně zjistit jejich hranice v souvislosti se zpracováním KoPÚ. Jedná se o neznatelné hranice dělené obvodem KoPÚ potřebné pro zpracování geometrického plánu pro určení hranic pozemků na ObPÚ, o hranice potřebné k provedení nutné související opravy chyby v katastrálním operátu, o hranice uvnitř trvalých porostů potřebné pro následné zpracování návrhu nového uspořádání pozemků apod. Celé zjišťování těchto hranic je prováděno v režimu vyhlášky [2], včetně předepsané stabilizace. ➔

- Elaborát zjišťování hranic a aktualizace místních a pomístních názvů dle kapitoly 4.2 návodu [5].
- Elaborát podrobného měření dle kapitoly 4.3 návodu [5].
- Elaborát podkladů pro případnou změnu katastrální hranice dle § 9 vyhlášky [18].
- Předání elaborátů odborně způsobilou osobou k posouzení způsobilosti k převzetí do katastru nemovitostí na KP.
- Vyhotovení geometrického plánu pro určení hranic pozemků na ObPÚ dle § 56 odst. 3 vyhlášky [2]. Jedná se o zásadní zásah do stávajícího SGI a SPI. Na základě zápisu geometrického plánu se zpřesňují nebo opravují hranice pozemků či výměry parcel.
- Zpracování vlastnické mapy - grafického přehledu parcel, včetně parcel zjednodušené evidence. Určení případných nesouladů v grafickém přehledu zobrazených parcel s obsahem souboru popisných informací. Vypracování soupisu nesouladů a jejich předání k projednání na KP.
- Stanovení výměry ObPÚ včetně opravného koeficientu dle §10 odst. 2 – 5 vyhlášky [18].
- Vypracování seznamu parcel dotčených pozemkovými úpravami pro vyznačení poznámky o zahájení pozemkových úprav do KN po zápisu geometrického plánu pro určení hranic pozemků na ObPÚ dle § 9 odst. 7 zákona [17].
- Předání smlouvou o dílo definovaných částí elaborátu PÚ včetně dat ve výměnném formátu VFP.

4. Zjišťování hranic pozemků neřešených dle § 2 zákona

Legislativní rámec:

- § 40, 42, 46 zákona [1]
- § 48 – 54 a 74 vyhlášky [2]
- Kapitola 3 a 4 a příloha č. 56 návodu [5]
- Pokyny [13]
- Podmínky stanovené KÚ ve smyslu § 6 odst. 6 zákona [17] a § 56 odst. 1 vyhlášky [2]
- Dohoda ve smyslu § 10 odst. 1 vyhlášky [18]

Přehled činností:

- Zjišťování hranic včetně podrobného měření u pozemků neřešených dle §2 zákona [17], u kterých se provádí pouze obnova katastrálního operátu dle § 10 odst. 6 vyhlášky [18].
- Elaborát zjišťování hranic dle kapitoly 4.2 návodu [5].
- Elaborát podrobného měření dle kapitoly 4.3 návodu [5].
- Předání elaborátů odborně způsobilou osobou k posouzení způsobilosti k převzetí do katastru nemovitostí na KP.
- Případné obnovení katastrálního operátu u pozemků neřešených dle §2 zákona [17], v předstihu, je-li to pro vedení katastru účelné § 57 odst. 1 vyhlášky [3].
- Předání smlouvou o dílo definovaných částí elaborátu PÚ včetně dat ve výměnném formátu VFP.

5. Zaměření detailu pro plán společných zařízení

Legislativní rámec:

- ČSN 01 34 10, 01 34 11

Přehled činností:

- Polohopisné a výškopisné zaměření detailu zájmového území pro návrh vodohospodářských a dopravních opatření musí umožnit návrh optimálního umístění stavby, stanovení množství výkopů a násypů a určení tvaru i výměry parcely budovaného objektu.
- Zaměření bude provedeno dle parametrů (souřadnicový a výškový systém, přesnost) stanovených v kapitole 6.2.

- Hustota podrobných bodů je závislá na členitosti terénu. Body se volí v místech výrazné změny sklonu terénu, na hřebeticích a v údolnicích.
- Při celoplošném zaměřování území se terén rozdělí na plochy čtvercového tvaru tak, aby vytvořené plochy tvořily rovinu.
- U stávající liniové stavby s příkopy se zaměří její profil, tj. hrany a dna příkopů, paty svahů, hrany koruny a obvykle pruh pozemku po obou stranách liniové stavby v šířce cca 30 m. U plánované liniové stavby se volí výškově zaměřovaný pruh v rozsahu, který umožní určité posunutí trasy i konstrukci příčných profilů.
- Používaný interval vrstevnic je 1 m, každá pátá je zvýrazněna. V rovinovém území se volí interval po 0,50 m až 0,25 m.
- Body, na které nelze interpolovat, tzn. body nad terénem (např. vrch nadzemní šachty) nebo pod terénem (např. niveleta podzemního vedení), se zvlášť označí (*), aby se daly při tvorbě digitálního modelu terénu vyloučit.
- Předání smlouvou o dílo definovaných částí elaborátu PÚ včetně dat ve výměnném formátu VFP.

6. Vyhotovení podkladů pro obnovu katastrálního operátu

Legislativní rámec:

- § 40 a 44 zákona [1]
- § 56-58 a 74 vyhlášky [2]
- Kapitola 5 a příloha č. 56 návodu [5]
- Pokyny [13]
- Metodika [22]
- Podmínky stanovené KÚ ve smyslu § 6 odst. 6 zákona [17] a § 56 odst. 1 vyhlášky [2]

Přehled činností:

- Vyhotovení podkladů podle § 57 odst. 1 vyhlášky [2] pro obnovu katastrálního operátu na podkladě výsledků pozemkových úprav.
- Topologická úprava platných linií BPEJ na DKM, schválená VÚMOP, v.v.i.
- Předání elaborátu odborně způsobilou osobou k posouzení způsobilosti k převzetí do katastru nemovitostí na KP.
- Předání smlouvou o dílo definovaných částí elaborátu PÚ.

7. Vytyčení schváleného návrhu pozemkových úprav

Legislativní rámec:

- § 49 zákona [1]
- § 87-92, bod 16.28-16.32 přílohy vyhlášky [2]
- Kapitola 14.3 a 14.4 návodu [6]
- Pokyny [13]
- Podmínky stanovené KÚ ve smyslu § 6 odst. 6 zákona [17] a § 56 odst. 1 vyhlášky [2]

Přehled činností:

- Vytyčení nového uspořádání pozemků dle § 12 odst. 2 zákona [17] podle potřeb vlastníků nejdříve po nabytí právní moci rozhodnutí podle § 11 odst. 8 zákona [17].
- Označení lomových bodů hranic trvalým způsobem.
- Prokazatelné seznámení všech vlastníků pozemků s vytyčenou hranicí.
- Dokumentace o vytyčení hranice pozemků včetně jejího doručení všem vlastníkům a KP.
- Vyznačení trvalého označení hranice do souboru geodetických informací příslušným KP.
- Předání smlouvou o dílo definovaných částí elaborátu PÚ.

Seznam souvisejících předpisů:

1. Zákon č. 256/2013 Sb., o katastru nemovitostí (katastrální zákon), v platném znění
2. Vyhláška č. 357/2013 Sb., o katastru nemovitostí (katastrální vyhláška), v platném znění
3. Zákon č. 200/1994 Sb., o zeměměřictví a o změně a doplnění některých zákonů souvisejících s jeho zavedením, v platném znění
4. Vyhláška č. 31/1995 Sb., kterou se provádí zákon č. 200/1994 Sb., o zeměměřictví a o změně a doplnění některých zákonů souvisejících s jeho zavedením, v platném znění
5. Návod pro obnovu katastrálního operátu a převod ze dne 30.1.2015 ČÚZK č.j. 01500/2015-22
6. Návod pro správu a vedení katastru nemovitostí ze dne 1. 9. 2001 ČÚZK č.j. 4571/2001-23
7. Návod pro převod map v systémech stabilního katastru do souvislého zobrazení v S – JTSK ze dne 25. 6. 2004, ČÚZK č.j. 1015/2004-22
8. Metodický a organizační pokyn k aktualizaci místního a pomístního názvosloví při obnově katastrálního operátu ze dne 27. 01. 2011 ČÚZK č.j. 550/2011-22
9. Struktura výměnného formátu informačního systému katastru nemovitostí České republiky ze dne 16. 12. 2013 č.j. ČÚZK 22850/2013-24
10. Změny údajů BPEJ při provádění pozemkových úprav ze dne 11. 5. 2010 č.j. ČÚZK 5553/2010-22
11. Pokyny č. 22 ČÚZK a MZe ČR-ÚPÚ pro zavedení údajů o vztahu bonitovaných půdně ekologických jednotek k parcelám do katastru nemovitostí České republiky, pro jejich vedení a pro aktualizaci bonitovaných půdně ekologických jednotek ze dne 26. 8. 1999, č.j. ČÚZK 2846 /1999-23
12. Pokyny č. 41 ČÚZK ze dne 1. 10. 2012 č.j. ČÚZK 26730 /2012-22 pro zápis změny druhu pozemku a způsobu využití pozemku do katastru nemovitostí
13. Pokyny č. 43 ČÚZK ze dne 2. 12. 2013 č.j. ČÚZK-12990 /2013-22 pro zápis změn v katastru nemovitostí a stanovení některých souvisejících postupů katastrálního úřadu v důsledku probíhajících pozemkových úprav podle zákona č. 139/2002 Sb., o pozemkových úpravách a pozemkových úřadech a o změně zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, ve znění pozdějších předpisů,
14. Společný metodický pokyn Českého úřadu zeměměřického a katastrálního ze dne 21.9.2007 č.j. ČÚZK 5141 /2007-22 a Ministerstva zemědělství-Ústředního pozemkového úřadu ze dne 21.9.2007 č.j. 35630/07-17170
15. Společný metodický pokyn Ministerstva zemědělství-Ústředního pozemkového úřadu ze dne 12.9.2011, č.j. 151926 /2011-MZE-13301 a Českého úřadu zeměměřického a katastrálního ze dne 12. 9. 2011, č.j. ČÚZK-15274/2011-22.
16. Podmínky pro využití výsledků pozemkových úprav, 2. Vydaní, KP pro Plzeňský kraj ze dne 7. 10. 2008, č.j. 40001001-40-134/2008
17. Zákon č. 139/2002 Sb., o pozemkových úpravách a pozemkových úřadech a o změně zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, v platném znění
18. Vyhláška č. 13/2014 Sb., o postupu při provádění pozemkových úprav a náležitostech návrhu pozemkových úprav v platném znění
19. Metodický návod k provádění pozemkových úprav aktualizováno 1. 5. 2012 č.j. 10747/2010-13300
20. Technický standart plánu společných zařízení v pozemkových úpravách aktualizováno 1. 5. 2012 č.j. 10749 /2010-13300
21. Metodický pokyn č. 8.1 – pro práci s daty pozemkových úprav v digitální podobě – Výměnný formát pozemkových úprav (VFP), aktualizováno 19.6.2014
22. Metodika mapování a aktualizace bonitovaných půdně ekologických jednotek ze dne 30. 9. 2013 VÚMOP v.v.i. č.j. 33 46/2013/2200.

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE
FAKULTA LESNICKÁ A DŘEVAŘSKÁ
Katedra pěstování lesů

VÝZKUMNÝ ÚSTAV MELIORACÍ A OCHRANY PŮDY,
V.V.I.

Vás zvou na konferenci

**ZALESŇOVÁNÍ ZEMĚDĚLSKÝCH PŮD
– PRODUKČNÍ A ENVIRONMENTÁLNÍ PŘÍNOSY**

13. a 14. května 2015
Kostelec nad Černými lesy, zámek
Konference se koná v rámci ROKU PŮDY

ZÁKLADNÍ INFORMACE

TERMIN KONÁNÍ 13. – 14. 5. 2015
MÍSTO KONÁNÍ Kostelec nad Černými lesy, zámek

CÍL KONFERENCE

- Shrnutí dosavadní poznatky o vlivu zalesnění na stav zemědělských půd.
- Analýza současného stavu v oblasti zalesňování zemědělských půd.
- Definovat potenciál využití produkční funkce založených porostů.
- Kvantifikovat environmentální přínosy a eventuelní rizika.
- Prezentovat problémy nově založených porostů.

OKRUHY TÉMAT PROJEDNÁVANÝCH NA KONFERENCE

1. Zdroje genetického materiálu pro zalesňování zemědělských půd, vhodné dřeviny a postupy
2. Podpora výsadby melioračními materiály
3. Produkční funkce nově založených porostů
4. Environmentální přínosy nových výsadb

PUBLIKACE PŘÍSPĚVKŮ

Sborník recenzovaných příspěvků, vybrané příspěvky formou zvláštního čísla ZLV.
Adresu zaslání příspěvků organizátoři upřesní v druhém cirkuláři.

RÁMCOVÝ PROGRAM KONFERENCE

13. 5. 2015
- příjezd a ubytování (pro zájemce)
 - 8.00 – 9.00 registrace
 - 9.00 – 9.10 úvodní slovo
 - 9.10 – 10.15 dopolední blok příspěvků
 - 10.15 – 10.30 přestávka
 - 10.30 – 12.00 dopolední blok příspěvků
 - 12.00 – 13.30 přestávka na oběd
 - 13.30 – 15.30 odpolední blok příspěvků
 - 15.30 – 15.45 přestávka
 - 15.45 – 17.00 odpolední blok příspěvků, závěr konference
 - 19.00 – společná večeře a společenský večer
14. 5. 2015
- terénní exkurze na Mělnicko, plochy založené v různých obdobích, odjezd 9.00, ukončení kolem 16.00

VLOŽNÉ

1200,- Kč

Vložené lze uhradit bezhotovostně do 1.5. 2015, po tomto datu je možno platit pouze v hotovosti při prezenci. Bankovní informace: upřesněny ve druhém cirkuláři.

STORNO:

Termín možného stornování bude upřesněn ve druhém cirkuláři. Po tomto datu nelze vložené vracet, je však možné poslat náhradníka nebo vyžádat sborník.

UBYTOVÁNÍ

V případě zájmu účastníků konference je možnost zajištění ubytování. Bližší informace o ubytování na <http://slp.cz/zamek/ubytovani.htm>

KONTAKTNÍ ADRESA

Ing. Hana Prknová, Ph.D.
email: prknova@fd.czu.cz
tel. 736 676 890

TERMÍNY UZÁVĚREK

PŘÍHLÁŠKY ÚČASTNÍKŮ do 15.4.2015
ODEVZDÁNÍ PŘÍSPĚVKŮ A ANOTACÍ POSTERŮ nejpozději do 15.4. 2015
BEZHOTOVOSTNÍ UHRAZENÍ VLOŽNÉHO do 1.5. 2015
UHRAZENÍ VLOŽNÉHO HOTOVĚ při prezenci 13.5.2015
INSTALACE POSTERŮ při prezenci 13.5.2015

POKYNY PRO ÚPRAVU PŘÍSPĚVKŮ

PŘÍSPĚVEK

1. maximální délka příspěvku 6 stran
2. příspěvky upravit podle požadavků časopisu Zprávy lesnického výzkumu
http://www.vulhm.cz/sites/File/vydavatelstva_cinnosti/zpravy_lesnickeho_vyzkumu/Pokyny_ZLV.pdf

POSTER

3. pro uveřejnění ve sborníku uvést český a anglický název posteru, česká a anglická klíčová slova
4. anotace max. délky 1 stránka
5. uvést kontakt,
6. velikost posteru až do formátu A0

Příspěvky zasílejte emailem na prknova@fd.czu.cz nejpozději do 15. 4. 2015. Příspěvky budou předány recenzentům a zaslány zpět autorům k případným úpravám. Sborník bude podle možnosti připraven k datu konání konference.

Příklady pozemkových úprav uskutečněných v Sasku

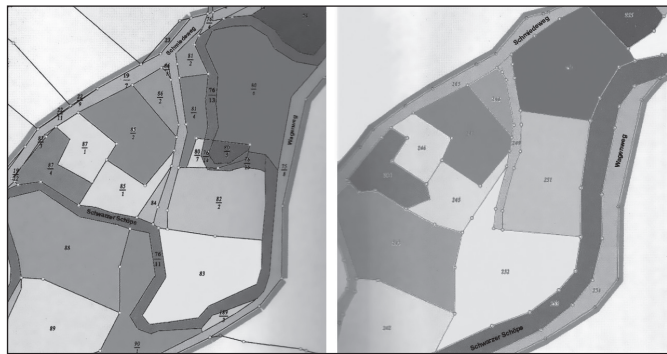
Ing. Jana Podhrázká, Ph.D., Doc. Ing. Milena Šťastná, Ph.D., prof. Ing. František Toman, CSc., Ing. Miroslav Matějčík, Ph.D.

Formy pozemkových úprav (PÚ) v Německu se poněkud liší od pozemkových úprav v naší zemi, kde se při komplexních úpravách uspořádávají pozemky a řeší vlastnické, ekologické a další vztahy v celém katastru. V západním Německu nebylo nutno ve větší míře přeskupovat pozemky ve venkovské krajině, protože neprošla tak radikálními změnami jako u nás při zavedení kolektivizace. Jiná situace, částečně podobná naší, je na území bývalé NDR. Pozemkové úpravy jsou často orientovány na vznik konkurence schopných hospodářských jednotek vzniklých z vlastnický roztržštěných pozemků a dále na koncepci budování nové cestní sítě, na rozvoj venkova a dosažení jednoty s ekologickými požadavky, na zlepšení životního prostředí a na ochranu před záplavami. Přestože je snaha sjednotit postupy při pozemkových úpravách v celém Německu, mají jednotlivé spolkové země svá specifika. Podle zákona o pozemkových úpravách – Flurbereinigungsgesetz (FlurbG) mají PÚ v Německu tyto hlavní formy: normální PÚ – podle § 1, 4 a 37 FlurbG, jednoduché PÚ – podle § 86 FlurbG, PÚ vzniklé v důsledku podnikatelské (stavební) činnosti v území – podle § 87 FlurbG, urychlené PÚ – podle § 91 FlurbG a malé PÚ – podle § 103a FlurbG. Při plánování je důležité prosadit správnou formu PÚ, vhodnou pro konkrétní řešení území. Strategickými a současně rychlými se zdají být jednoduché PÚ.

Následovně je uvedeno několik příkladů pozemkových úprav uskutečněných v Sasku.

Příklad 1:

Nové uspořádání vlastnických poměrů podél řeky Schwarzer Schöps v Waldhufenu v Sasku – využití jednoduchých PÚ

Obr. 1 Uspořádání pozemků před a po pozemkových úpravách

Obrázky umístěné v tomto článku opakujeme pro lepší názornost v barvě na str. 3 a 4 obálky

Výchozí situace

Obec Waldhufen leží poblíž dálnice A4, ve východní části Horní Lužice. Na začátku 20. století byl tok řeky Schwarzer Schöps protékající obcí Waldhufen přeložen, aniž došlo k vlastnickému vyrovnání. Pozemky, které pak byly kvůli úpravám nepřístupné, byly v souladu s právním řádem teprve nedávno po 100 letech zpřístupněny.

Řeka Schwarzer Schöps protéká vesnicí paralelně s uliční zástavbou. Koryto dříve hodně meandrující řeky bylo po jeho přeložení částečně zasypáno a tím vzniklé pozemky byly ihned hospodářsky využívány. Nový průběh řeky nebyl až na některé výjimky nově zaměřen. Proto ani

ve vodních knihách ani v katastru nebyl veden aktuální stav držby pozemků. Tím chyběla právní jistota vlastnictví jak ve veřejném, tak i v privátním sektoru a také podklady pro práva a povinnosti vázající se k majetku. Týkalo se to obzvláště silnic a pozemků v povodí.

Řešení situace

Privátní řešení komplikované vlastnické struktury nepřišlo do úvahy, protože by náklady na zaměření a na notáře byly neadekvátní významu pozemků. Obec Waldhufen hledala již v devadesátých letech nápravu tohoto stavu, ale k rozsáhlejší úpravě podle zákona o PÚ nedošlo. Tehdy by totiž provedení PÚ trvalo dlouho, protože rozsah plánovaného území měl být cca 1 600 ha. Problémy byly vyřešeny až v roce 2007. Aby se dosáhlo časově příznivého řešení, byla vybrána taková forma procesu PÚ, která se omezila jen na uspořádání půdy a vynechala případná stavební opatření. V červnu 2007 bylo rozhodnuto o jednoduchých PÚ, podle § 86 zákona o PÚ. Pozemkové úpravy zaujmají plochu jen cca 5 ha. Byla vynechána výstavba cest a úpravy toku. Pro další zjednodušení byly všechny pozemky ohodnoceny jednotným způsobem.

V roce 2010 a 2011 následovalo vytyčení nových hranic pozemků a osazení hraničních znaků a zanesení skutečností do katastru. Došlo ke sjednocení zápisů v katastru a skutečného stavu druhů pozemků v terénu. Výsledkem PÚ je úprava vlastnických vztahů, které odpovídají současnému využívání pozemků. Výsledky plánu PÚ byly dány ve známost v roce 2012 a v roce 2013 následovaly opravy ve veřejných knihách a zakončení PÚ. Tak mohly být procesem jednoduchých PÚ ukončeny PÚ v relativně krátkém čase. Po 100 letech od přeložení řeky byly konečně vytyčeny nové, skutečnosti odpovídající hranice a po právní stránce zajištěné vlastnictví mohlo být předáno do oprávněných rukou.

Příklad 2:

Gallenberg – Nord II se stává životním prostorem pro vzácná zvířata a rostliny – využití jednoduchých PÚ

Obr. 2 Zaplavené území bývalé těžby rudy

Výchozí situace

Gallenberg a Langenchursdorf jsou obce v západním Sasku. V roce 1978 zde byla odkryta naleziště niklu nacházející se mezi těmito obcemi. Následkem toho zmizely rozsáhlé plochy do té doby zemědělsky využívané půdy. Ruda se těžila v povrchovém dole a již v roce 1989 byla těžba zastavena. V tomto krátkém časovém období jen několika let bylo vytěženo zhruba okolo 1,69 milionů tun niklové rudy. Tyto zásahy zničily kulturní krajinu do nevratného stavu. ➔

Těžba niklu se prováděla v NDR bez právních pravidel k vlastníkům pozemků. Dříve zemědělsky obdělávané plochy byly prostě využity k těžbě a vlastníkům půdy odňaty. Poté, co byla těžba rudy zastavena, vzrostly od roku 1990 konflikty zájmů mezi soukromými vlastníky a ochranou přírody. Na území vznikla ilegální skládka odpadu. V průběhu let se proměnila vytěžená prohlubeň v rybník, který lákal ke koupání.

Původní krajina byla sice nenávratně zničena, ale na území vzniklo přírodní, mnohostranně hodnotné území vhodné k ochraně. Těžební činnost po sobě zanechala nové struktury, jako skalní stěny a plochy štěrkových a kamenných bloků. V průběhu let zde zdomácněly vzácné rostliny a zvířata. Takto nově vzniklý životní prostor byl uznán v roce 1994 jako chráněné území Gallenberg – Nord II a následkem toho bylo vlastníkům dlouhodobě znemožněno využívání zemědělské půdy.

Chráněné území je prostorově ohraničeno hranicemi rozsahu povrchové těžby. Tyto hranice nejsou identické s vlastnickými hranicemi, právní a vlastnické vztahy nebyly dosud vyjasněny. Masivní nástup těžby rudy vedl průběžně k vážným škodám na sousedních zemědělských pozemcích, což zapříčinilo vytvoření hospodářsky neuvratitelných zbytkových ploch. Dostupnost pozemků tím byla značně ztížena. ➔

Řešení:

K vyřešení střetu zájmů zde byly v roce 1997 nařízeny JPÚ podle § 86 zákona o PÚ. Plocha PÚ zabírá cca 104 ha a v celku se nachází 28 pozemků.

Na základě otevřenosti a pochopení všech zúčastněných v PÚ, zvláště pak vlastníků pozemků, mohlo dojít k urychlenému řešení. Vzhledem k aktuálním požadavkům odpovídajícím skutečnému užívání půdy byla řešena a nově vybudována cestní síť. Za spolupráce všech zúčastněných a na jejich přání mohly být stávající zemědělské plochy nově uspořádány a přiděleny vlastníkům půdy. Principem při provádění PÚ bylo uskutečnění hodnotných změn v krajině a korektní finanční vyrovnání za souhlasu vlastníků. Tak mohla být i po právní stránce kompletně zajištěna pro ochranu plocha o velikosti 27 ha. Areál byl pro nepovolané osoby uzavřen, a tím se může fauna a flora nerušeně rozvíjet.

Dnes se chráněné území vyvíjí obzvláště dobře tam, kde je zákaz vstupu. Je zde možno vidět především neobvyklé druhy ptactva, které našly útočiště na březích vodních ploch, ale také mnoho zvířat a rostlin. Nacházejí se zde rozličné druhy motýlů, vážek i lišejníků.

Obr. 3 Starý a nový stav chráněného území Gallenberg – Nord II

Příklad 3:

Dlouhodobé zajištění ochrany vřesovišť a močálů v přírodním parku „Dübener Heide“ – využití malých a jedno- duchých PÚ

Výchozí situace

Velký projekt na ochranu přírody „Presseler Heidewald und Moorgebiet“ se nachází v přírodním parku „Dübener Heide“ severovýchodně od Eilenburgu v obcích Doberschütz, Laußig, Dreiheide a Trossin. Celé zájmové území této chráněné oblasti leží na ploše asi 6 300 ha a jádro má rozlohu okolo 4400 ha. Takové velké projekty se vyznačují především tím, že tyto přírodní prostory mají význam nejen lokální, ale i celostátní. Území se vyznačuje velkými plochami močálů s kousky lesních území, plochami bažin, potoků a zamokřených luk. To platí jak pro Zadlitzbruch, tak i Wildenhainer Bruch.

Rozsáhlá opatření, zvláště od 19. století, způsobila úbytek rašeliny, odvodňování mokřin a luk a v rozmezí let 1970 – 90 vedla především k narůstajícímu vysoušení půdy. Rašelinová území byla těmito opatřeními silně zatížena, změny ve složení a funkci půdy zasáhly do hloubky a vznikly ztráty půdy až o 60 cm. Současně se zmenšila rozmanitost druhů

rostlin a zvířat. V důsledku toho byly plochy na JZ území nadměrně zemědělsky využívány a degradovány. Podíl těchto ploch činí asi 1/10 plochy projektu na ochranu přírody.

Od roku 1995 do roku 2009 byl podporován německým spolkovým úřadem pro ochranu přírody projekt „Presseler Heidewald und Moorgebiet“. Touto finanční podporou mohla být prosazena rozsáhlá opatření, která zamokřená území dlouhodobě chrání. Následovala renaturace mokřadů, potočků a lesů.

Nositel projektu na ochranu je účelový spolek „Presseler Heidewald und Moorgebiet“ společně se Severním Saskem a německým svazem na ochranu přírody (Naturschutzbund Deutschland – NABU). Cílem projektu je mimo jiné zachování rozsáhlých málo zničených území a rašeliníšť, rozšíření močálů, stabilizace a zlepšení hospodaření s podzemní vodou k zachování vodního režimu území a urychlená přeměna monotónních lesních ploch v přirozené lesy.

Realizace těchto opatření však vede ke vzniku konfliktů v souvislosti s využitím krajiny. Pro zemědělské podniky znamená nárůst zamokřených ploch omezení hospodaření nebo i dochází k upuštění od zemědělského využívání těchto ploch. Proto byla vytvořena pracovní skupina z odborníků

patřících k ochraně přírody a zemědělství, která si dala za cíl prosadit projekt na ochranu přírody a současně zajistit existenci zemědělského podnikání. Kooperace všech zúčastněných vedla nakonec ke shodě mezi zemědělskými podniky a účelovým spolkem „Presseler Heidewald und Moorgebiet“ a k ohraničení ploch k zemědělsky využívaných a ploch navržených k renaturaci. K zajištění těchto ploch bylo nutné získat velké plochy půdy na území projektu.

Obr. 4 Podmáčené území po revitalizaci bažin v části PÚ

Řešení:

Dlouhodobě trvalé zajištění vlastnických poměrů v daném území je důležitým předpokladem pro prosazení všech opatření týkajících se projektu. Poté, co byly v souladu s právním postupem vyčerpány všechny původní možnosti (zpravidla koupě potřebných ploch), musely být nalezeny jiné formy získání pozemků. Částečně mohly být při tom využity renaturované plochy ve vlastnictví účelového spolku „Presseler Heidewald und Moorgebiet“ v procesu dobrovolné směny pozemků podle zákona o pozemkových úpravách. Přesto nebylo možné provést definitivní uspořádání týkající se celé potřebné plochy. Proto podal účelový spolek v roce 2009 žádost na PÚ s cílem provést majetkové uspořádání v souladu s právním řádem. Následně zde byly prováděny jednoduché PÚ podle zákona o PÚ.

Území jednoduchých PÚ zaujímá rozlohu cca 1800 ha a pokrývá převážně JZ území projektu na ochranu. Celkově se to pak týká 521 vlastníků, což odpovídá zhruba stejnému počtu účastníků PÚ. V současnosti je v zájmovém území činných asi 13 zemědělských podniků. V procesu PÚ by měly tyto podniky dostat k hospodaření plochy s nejurodnější půdou při současném zajištění trvalého zachování cenných chráněných stanovišť. Dodatečně je také třeba mít na zřeteli, že budou se zemědělskými podniky uzavřeny příznivé dlouhodobé nájemní smlouvy o využívání půdy spolkem „Presseler Heidewald und Moorgebiet“

Ochrana proti povodním

Obecná situace

Význam PÚ při ochraně proti velké vodě se nejeví na první pohled jako klíčový. Kdo však prochází podél břehů Labe, Muldy, Nisy nebo jiných řek, kde jsou v některých místech stržené ochranné hráze až kilometry dlouhé, tomu je zřejmé, že je úprava koryt nutná na velkých plochách. Tyto úpravy včetně zpevnění břehů by měly být trvalého charakteru.

Méně známe je, že opatření proti velké vodě jsou spojena s různými omezeními při využívání pozemků a s věcnými břemeny. Tak jsou např. zemědělsky využívané plochy u suchých retenčních prostorů, přehrad nebo u suchých poldrů právně zatíženy možností rozlivu. Jestliže dojde při velké vodě k jejímu zadržení a je přitom poškozena nebo zničena úroda, musí to být zemědělci trpěno.

Když není zřizovatel opatření proti velké vodě současně vlastníkem potřebných pozemků, je nutné půdu od majitele získat. Zcela bezproblémové se jeví získání půdy tehdy, když příslušní vlastníci hodlají půdu za určitých akceptova-

telných podmínek prodat. Pokud má zřizovatel PÚ k dispozici půdu na směnu pozemků a pokud ji akceptuje majitel pozemků, nestojí realizaci opatření už nic v cestě.

Obr. 5 Zaplavená zemědělská půda u Drážďan

Problematické získávání pozemků

Jak však postupovat, když majitel půdy pozemek prodat nechce nebo když má přehnané cenové nároky? Co, když půdu prodat nemůže, protože je k ní vázán existenčně a přišel by tak o své zemědělské nebo lesní hospodářství? Při chybějící chuti k odprodeji nebo při přehnaných finančních nárocích může řešitel PÚ použít prostředek (i když nepěkný) – prosadit vyvlastnění půdy. Na vyvlastnění jsou však kladeny vysoké požadavky z právního hlediska a vyvlastnění může probíhat jen na základě zákona, podle kterého jsou tato opatření stanovena. Pro technická zařízení při ochraně proti velké vodě nabízí saský vodní zákon regule pro zajištění vyvlastnění. Mohou však být dotčeny pozemky skutečně vlastníku vyvlastněny i v tom případě, kdy už je projekt schválený, když je pro vlastníka půda základem jeho existence? Právě tak je důležitá otázka, jak dlouho se pak může proces vyvlastňování protáhnout, protože prostředky, ze kterých jsou opatření zpravidla financovány jsou k dispozici jen po určitou dobu. Problematické je to vždy i tehdy, když jsou k dispozici plochy, jejichž vlastník je neznámý a měl by být zjištěn z důvodů zjišťování nákladů na projekt.

Řešení odpovídající formou pozemkových úprav

Pro všechny uvedené problémy v souvislosti se získáním pozemků pro ochranu proti velké vodě nabízí PÚ individuální řešení vhodné pro danou lokalitu. Nakonec může být ještě, jak to ukazuje následující příklad ukázkových PÚ v Dittersbachu, vypracována a prosazena v rámci tohoto procesu koncepce, která konkrétní místní nebezpečí ohrožení záplavami podstatně zlepší nebo definitivně odstraní.

Ideálním nástrojem jak vyloučit konflikty s držbou půdy a srovnat zájmy mezi vlastníky a záměry PÚ jsou jednoduché PÚ prováděné podle § 86 zákona o pozemkových úpravách. Tak může být v dané lokalitě uskutečněna směna půdy vlastníků, která je k opatřením proti záplavám nutná. Jednoduché PÚ sloužící k novému uspořádání půdy při ohrožení povodněmi (tzv. protipovodňové procesy PU) byly v roce 2002 nařizeny na žádost saské správy přehrad např. v severním Sasku nebo i v povodí řeky Muldy jako opatření po povodňových katastrofách. Podnikatelské PÚ (PÚ vzniklé v důsledku podnikatelské činnosti) – podle §§ 87 až 90 zákona o PÚ jsou zas vhodné zejména tam, kde se mají prosadit PÚ v rozsahu nejméně 5 ha. Proces poskytuje přijatelnější mírnou formu vyvlastnění půdy předem. Právní předpoklady a smysl podnikatelských PÚ je rozdělit ztrátu půdy na co možná největší počet vlastníků. Tento proces je také vhodný v těch případech, kdy lze zamezit různým škodám nebo když mohou být tyto škody zmírněny. Podnikatelské PÚ mohou být nařizeny na žádost vyvlastňovacího úřadu, jakmile je proces schvalování plánu opatření proti velké vodě zahájen. K prioritám procesu patří i možnost regulace držby.

Příklad 4

Ochrana proti velké vodě v Dittersbachu v rámci PÚ

Výchozí situace

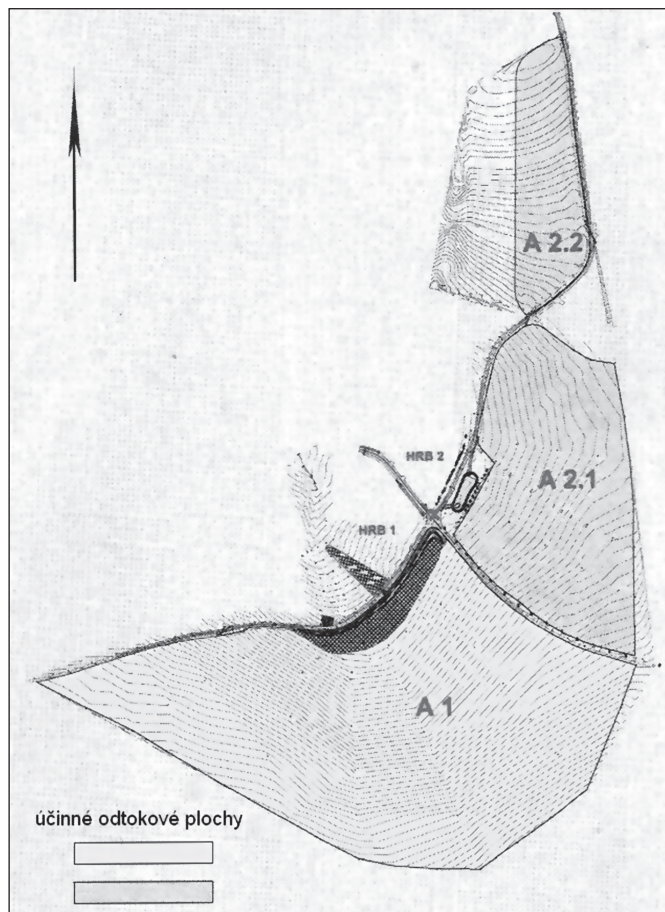
Obec Dittersbach leží v údolí na severovýchodě Krušných hor, v blízkosti přehrady Lichtenberg. Dnes patří obec k východní části města Frauenstein. Plochy v okolí jsou využívány především v zemědělství a lesnictví. V minulosti zde byly opakované povodně, které zapříčinily mnoho škod zejména v jihovýchodní části obce. Byly poškozeny především budovy a polní cesty.

Řešení:

Na objednání členů společenství pro PÚ v Dittersbachu byla vypracována koncepce, ve které byla zhodnocena situace a připraveny konkrétní návrhy k ochraně před záplavami. Byla nově vybudovaná vyvýšená silnice do Nassau, čímž byla přerušena dosavadní struktura a průběh terénu (viz obr. 6). Tímto vznikla dvě samostatná oddělená povodí A1 a A2. Následovně byla doporučena dvě separátní protipovodňová opatření. Ta měla v případě potřeby pojmout tekoucí srážkovou vodu, zmenšit sílu odtoku a zbrzděnou vodu opět propustit dál. Zpětná vazba mezi projektantem a představenstvem obce umožnila optimální výběr opatření s celkovým konceptem plánu vodohospodářského i plánu cestní sítě. Obě opatření působí na malém prostoru a dokáží samy zadržet v příslušném území velké množství srážek. Z toho vyplývají pozitivní účinky na protipovodňovou situaci nad vesnicí.

Výhodou procesu byla iniciativní účast občanů při nutných organizačních opatřeních. Důležité podklady pro plánování, financování a získání půdy nutné pro protipovodňová opatření a stavba zařízení byly uskutečněny ve spolupráci členů společenství s obcí a odbornými úřady. Již v průběhu procesu byla potřebná půda pro projekt převedena do majetku obce.

(Obr. 6 ⇒)

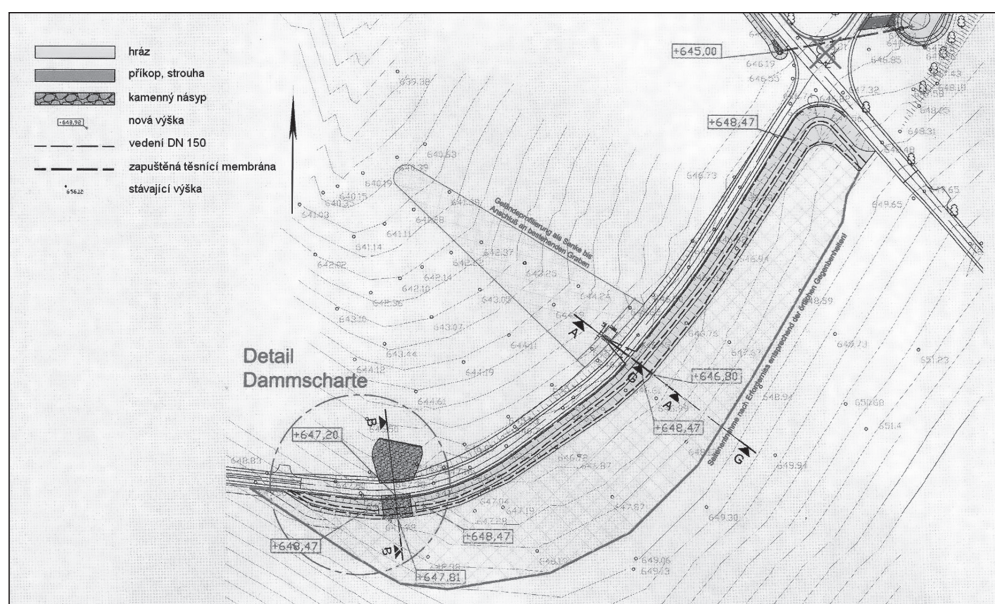

Obr. 6 Výřez z plánu opatření

Protipovodňová hráz – povodí A1

Povodí A1 je ohraničeno silnicí do Nassau a cestou Marktsteig; viz obr. 6. Cesta Marktsteig probíhá příčně ke sklonu svahu, téměř po vrstevnici. Nad touto cestou a paralelně s ní byla vybudována jako ochranné opatření hráz s nádrží, která vznikla v kotlině stávajícího terénu.

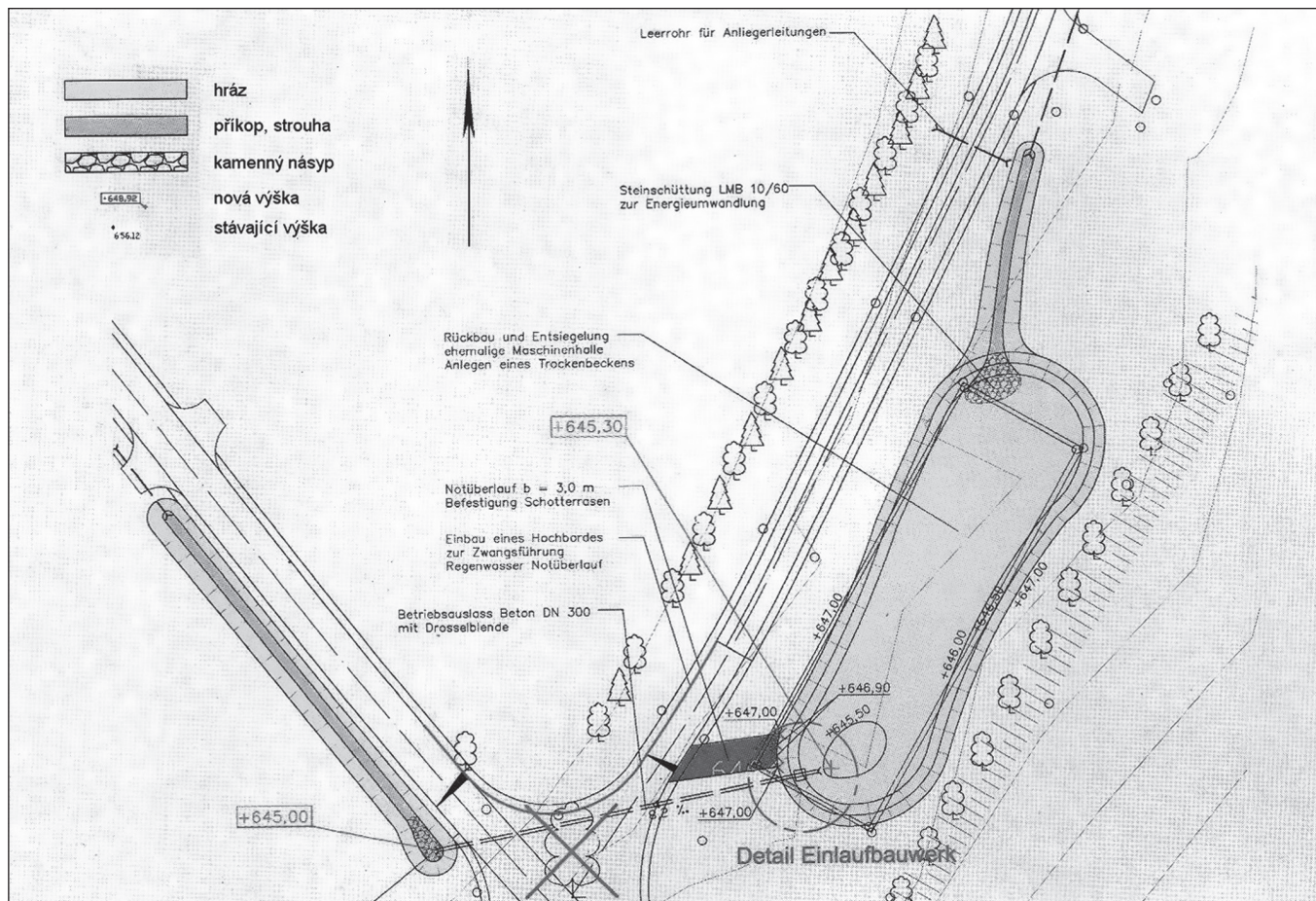
Cesta Marktsteig je integrována do zdi hráze. Pomocí hráze je srážková voda nejdříve zadržena. Při normálním provozu pak prochází tato voda v nejnižším místě nádrže potrubím pod cestou Marktsteig. V jednom místě vyprofilovaného sklonu pak teče voda do stávajícího příkopu (strouhy). V případě velké vody je připraven přepadový zářez k odlehčení hráze. Toto zařízení sestává z přepadové plochy a hrubého napojovaného žlabu, který je tvořen kamennou výplní, aby se zabránilo vymílání vodou a omezila se síla vody; viz obr. 7 a 9.

Obr. 7 Podklady pro plánování povodí A1

Retenční nádrž povodí A2.1 a A2.2

Pro území povodí A2 byla koncipována jako ochranné opatření retenční nádrž. V nádrži je podle potřeby shromažďována srážková voda. Přes vtok a navazující potrubí prochází voda pod křižovatkou a je odváděna do příkopu (strouhy); viz obr. 8. V případě, že množství srážek překročí kapacitní schopnost nádrže, existuje ještě nouzový přepad, který je zpevněn štěrkovými trávníky. Na tomto místě se nalézají poblíže základy a zbytky zdiva bývalé mechanizační haly, která byla stržena, půda upravena a přetvořena do nové suché nádrže; viz obr. 10.

Obr. 8 Podklady pro plánování retenční nádrže v povodí A2

Obr. 9 Vybudovaná hráz s hospodářskou cestou Marktsteig, povodí A1

Obr. 10 Vybudovaná retenční nádrž, povodí A2

V současnosti se začlenily hráz s nádrží i retenční nádrž do krajiny a plní svoje funkce. Obě plochy jsou využívány jako louky pro pastvu. Největším přínosem je ovšem funkce protipovodňové ochrany vesnice.

Použitá Literatura:

Ländliche Neuordnung, Sächsisches Landesamt für Umwelt, Landwirtschaft und Geologie, Dresden, 2012. 89s.
<http://www.vlinsachsen.de>, <http://www.gesetze-im-internet.de/flurbg/BJNR005910953.html>

Článek byl napsán podle publikace Saského zemského úřadu pro životní prostředí, zemědělství a geologii Ländliche Neuordnung, včetně využití jejich obrazové dokumentace. Článek vznikl s podporou projektu TAČR č. TD020241–Příprava a zavedení metodických postupů pro řešení rozvoje venkovské krajiny opatřeními pozemkových úprav v kontextu realizace společných politik EU. ■

Vesnice v přírodním parku

Dr. hab. ing. Wojciech Przegon, prof.,

Katedra zemědělské geodézie, katastru a fotogrammetrie, Zemědělská univerzita Krakov

Úvod

Článek připomíná ideu „vsi v přírodním parku“. Tuto představu realizovali v zemích západní Evropy od pol. XIX. stol. do poloviny XX. stol. Ale i dnes, v zemích vysoké zemědělské kultury, se projektanti snaží vytvořit model ideální venkovské krajiny – řídí se přitom zásadou spojení krásy a užitečnosti.

Na polském území se dlouho nemohla prosadit v širším měřítku koncepce přeměny a modernizace venkova. Určitá novátorská řešení si mohli dovolit vlastníci půdy, kterých se tolik netýkaly restrikce okupačních režimů. Polsko získalo samostatnost v r. 1918, po 146 letech záboru pruského, rakouského a ruského. Bylo nutné vybudovat státní struktury, sjednotit národ ekonomicky a kulturně – v dobách záboru byla jediným jednotícím prvkem katolická církev. Pozitivním příkladem realizace modelu „vsi v přírodním parku“ bylo panství Turew generála Dezydiera Chłapowského. Leželo ve Velkopolském vojvodství, které patřilo do sféry pruského záboru.

Po vypuknutí druhé světové války Polsko znovu přišlo o nezávislost: německá okupace trvala šest let. V r. 1945 se octlo v zóně sovětského vlivu, který začal slábnout teprve se vznikem „Solidarności“ v r. 1981. Do té doby komunistická moc sice tolerovala existenci soukromých hospodářství, polský venkov však celkově stagnoval. Převahu měla samozásobitelská hospodářství rolnícko-dělnická. Na venkově pomalu vznikaly hospodářské stavby, objekty veřejné služby, výkupní střediska, strojní stanice, bez ohledu na hodnoty venkovské krajiny. Až teprve návrat a respektování vlastnických práv a právní posílení místních samosprávných orgánů umožnily obyvatelům venkova rozhodovat o podobě krajiny, ve které by chtěli žít, pracovat a odpočívat.

V současnosti se stále víc projevuje potřeba cíleného projektování krajiny, jež by dodržovalo zásady harmonického prostoru. Dnes máme k dispozici právní akty i technické normy umožňující přeměnu způsobů využití půdy a nakládání s ní (scelování a výměna pozemků) i utváření venkovské krajiny (krajinné plánování, plány na zemědělské využití). V praxi ovšem to jsou nekompatibilní právní akty, které dovolují nejednoznačný výklad předpisů.

Tento článek používá popisnou metodu, vychází ze studia literatury o zkoumaném předmětu i ze zkušeností autora.

Proces modernizace západoevropské vesnice

Modernizace západoevropské vesnice, která probíhala od poloviny XIX. stol. do pol. XX. stol., počítala mezi jiným i s modelem vsi v přírodním parku. Tehdy vznikalo mnoho publikací určených širokým vrstvám, jimž se tak přibližovala problematika nových forem obhospodařování a zlepšování životních podmínek na venkově, mimo jiné i díky speciálním projektům pro venkovský krajinný prostor. Klasickou knihou o specifice rurálního plánování a venkovské výstavby byla práce T. Sharpa z r. 1946 +/- Později D. Grigg +/- ve své publikaci velmi přesně charakterizuje proces modernizace západoevropského venkova. Uvádí druhy realizovaných prací, z nichž jsou nejdůležitější:

- reforma starého uspořádání pozemků jejich scelováním a parcelací. Zemědělské plochy se tak přizpůsobí novým hospodářským a technickým podmínkám
- získávání nových zemědělských ploch, využití úhorů
- uspořádání vesnické zástavby z hlediska projektového a architektonického, s ohledem na místní tradici. Díky

městské a vesnické samosprávě vzniklo regionální hnutí nejen v architektuře, ale i v hospodaření a kultuře

- stavba nových cest, mostů a budov pro inventář
- rozvoj veřejné infrastruktury – výstavba škol, společenských středisek a obchodů, rozvoj technické infrastruktury – vodovodů, kanalizační a telefonní sítě
- zřizování zavodňovacích kanálů, nových vodních nádrží, retenčních jímek a rybníků. Stavba ochranných protipovodňových zařízení
- projekty větrolamů na obdělávané půdě, úprava remízků, dřevin v obcích i zahradách. Zakládání nových parků a alej
- ochrana památek a plánů vesnické architektury, území s významnými přírodními a krajinnými hodnotami
- přeměna zemědělství v mnoha západoevropských státech od pěstování obilí k výnosnějším oborům, jako je sadovnictví a zelinářství, zakládání nových vinic.

Ve zmiňovaném období probíhal proces modernizace v mnoha zemích. V Anglii, Rakousku, Dánsku, Německu a Švýcarsku vznikaly vesnice v přírodním parku. Většina z nich měla svou historii, ale vědeckovýzkumné, koncepční a investiční úsilí projektantů, plánovačů i zemědělců samých umožnilo změnit dosavadní ráz krajiny – za souhlasu místních obyvatel. Esteticky uspořádaný venkovský prostor začal rovněž přitahovat turisty.

+) křížek odkazuje k oddílu Literatura na konci článku

1. Ve 20. letech XX. stol. v tehdejší Československu uspořádal dr. Jaromír Štěpánek anketu na téma regionalismu. Na základě průzkumu zformuloval základní zásadu „čím kulturnější je národ, tím větší je jeho unifikace, ale i rozmanitost.“

Model venkovské krajiny podle generála Dezydiera Chłapowského

Model ideální venkovské krajiny prosadil v praxi gen. Chłapowski 2) ve 20. letech XIX. stol. na svém panství Turew ve Velkopolském vojvodství v obci Kościany. Řídil se zásadou spojení krásy a užitečnosti, „utvářeje svoje panství ve smyslu hospodářské aktivity a zisku, dbaje zároveň s vytříbeným vkusem o zkrášlení krajiny rostlinstvem a úpravou polností, vytvořil z něho vzorový terén“.

Okolí panství Turew obohatily dřevinné porosty, různé druhy stromů a keřů v polních remízcích, na hraničních mezích, při okrajích cest, i aleje, větrolamy, obory, parky, sady atd. Gen. Chłapowski zpracoval a realizoval „model venkovského prostoru“ jako vědomě komponovanou parkovou krajinu, v níž splývá krása s užitečností v jeden celek.

Prof. Janusz Bogdanowski +/- dal tomuto modelu název „ves v přírodním parku“ a zformuloval teze pro případnou realizaci v jiných venkovských oblastech v Polsku. Soudil, že všechna venkovská teritoria mají přírodní i krajinné hodnoty, které dovolují je přetvořit do podoby krásných a prospěšných přírodních parků. Prostor panství gen. Chłapowského nevynikal ani tvarem terénu a strukturou pozemků, ani vodohospodářskými poměry, avšak správným obhospodařováním zemědělských ploch mohl být lépe využit a přinášet větší zisky. Zároveň se zvýšila jeho estetická hodnota vzhledem k harmonickému uspořádání. Turew navštěvovali statkáři, kterým záleželo na všestranném rozvoji jejich majetku. Připomeňme, že zvláště výsadba dřevin v remízcích plní nejrůznější funkce:

- chrání povrchové i podzemní vody před znečištěním, funguje jako přírodní filtr ➔

- napomáhá zvýšení vodních zásob zadržením vody, snižuje tedy vodní deficit na místech ohrožených nedostatkem vody
- zabraňuje vodní a větrné erozi půdy
- umožňuje ochranu mnoha druhů rostlin, hub a živočichů
- chrání obdělávanou půdu před dopravním znečištěním

2) Chlapowski, Dezydery Adam (1788–1879), generál, veřejný činitel, zeman, účastník napoleonských tažení. V letech 1818–1819 si v Anglii prohluboval znalosti z oboru zemědělství a lesnictví. Po návratu do vlasti zahájil reorganizaci a modernizaci svého panství. Místo trojhonného systému zavedl střídavý systém obhospodařování. Kolem polností založil ochranné pásy dřevin, jako první v Polsku zbudoval drenáže z kamení a kletí. Jako první ve Velkopolsku používal zelené hnojení a rolníkům na svých pozemcích nařídil orat železnými pluhy. Aby rozšířil krmivovou základnu, dovezl z Anglie semeno jetele. Ze Švýcarska přivezl krávy mléčného typu, zavedl chov ovcí na maso a vlnu, rozvíjel chov koní. Vybudoval cukrovar, lihovar, pivovar a lisovnu oleje. Výměru svých pozemků zvýšil na 11 000 jiter (cca = 6000 ha).

Přírodní park Dezydery Chlapowského

Bývalé panství Turew se dnes nachází uprostřed Přírodního parku generála Chlapowského. V zámku sídlí Výzkumná stanice Ústavu zemědělství a lesnictví Polské akademie věd. Park vznikl 1. prosince 1992. Jeho smyslem je ochrana kulturní zemědělské krajiny, se zachovanou sítí remízů založených ve 20. letech XIX. stol. Tyto remízky se v 70. letech XX. stol. dočkaly ochrany jako součástí kulturního dědictví. Byly doplněny novou výsadbou dřevin, která přispěla k větší rostlinné i živočišné rozmanitosti. Byl potvrzen výskyt více než 800 druhů převážně polních rostlin, objevují se však i chráněné druhy rostoucí v lesích a houštinách. Zemědělský ráz parku obohacují louky, meze, tůně a stromořadí. Park má rozlohu 17 200 ha. Převažuje v něm zemědělství, orná půda zahrnuje 11 000 ha. Vědeckí pracovníci, polští i zahraniční, podobně jako Chlapowski, při zemědělském výzkumu používají moderní metody s pomocí nové techniky a technologií. Tento park navštěvuje nyní i mnoho turistů. Láká je sem krajina, přírodní hodnoty i četné zemědělské usedlosti, zámky a vesnické parky.

Koncepce vesnice v přírodním parku podle Augusta Bocheňského

Koncepce Augusta Bocheňského z Krakovské polytechniky navazuje na ideu vesnice v přírodním parku. Opírá se o rekonstrukci forem obhospodařování venkovského prostoru deformovaného rozptýlenou zástavbou. Autor předvádí na schematických plánech způsob projektování větrolamů, které nutně zaberou i parcely roztroušené uprostřed polí. Základem harmonické krajiny tvorby by bylo rozmístění podél hranic polí, rovnoběžně s pásy stromů a keřů, v nichž by se skrývaly domky.

Podle Marka Kowického +) může být koncepce A. Bocheňského využita v praxi, pokud budou ve venkovském prostoru jasně rozlišeny sídelní struktury pro zemědělskou a nezemědělskou populaci. Domky se záhumenky rolníků, roztroušené mezi obdělávanými polnostmi, obklopené zelení, vybavené a maskované vlastními větrolamy by nenarušovaly krajinnou harmonii. Nebyly by vidět hospodářské objekty pro inventář i sklady, které obvykle nepatří k estetickým prvkům v krajinné kompozici. Dnes by měla být koncepce A. Bocheňského (vzniklá před 50 lety) použita ke korekci krajiny tvorných opatření ve venkovském prostoru, kde mezi poli postupně dominují skupinky rodinných domků, a ne venkovských usedlostí. Poté co se ve venkovských regionech jižního Polska usadilo značné procento nezemědělské popu-

lace, změnily se i podmínky pro realizaci myšlenky vesnice v přírodním parku. Bylo by dobré zahájit interdisciplinární průzkum za spolupráce projektantů, architektů, krajinářů a zemědělských geodetů, aby stanovili metodu rekonpozice rurálního prostoru, narušeného rozptýlenou zástavbou.

Pojem harmonického uspořádání krajiny

Harmonické uspořádání krajiny je nejdůležitější požadavek nauky o krajinném plánování. Tento postulat se pokoušeli zkoumat z různých hledisek a v různé šíři. Zhodnocení lidské činnosti v krajině rozšířilo pojem harmonické krajiny o ochranu přírody a časem i aspekt ekologický. (3) Uvedme několik definic harmonické krajiny. J. Kolodziejski +) soudí že „pojetí harmonické krajiny souvisí s plánováním a obhospodařováním prostoru, je výrazem úsilí o harmoničnost, uspořádání, proporcionalitu a rovnováhu životního prostředí.“ J. M. Chmielewski +/ píše: „...harmonické uspořádání krajiny je cílem při jejím obhospodařování, při němž se na minimum omezují ohniska konfliktů vznikající při procesu rozvoje. Zároveň vzniká harmonicky komponovaná krajina, která zachovává lokální kulturní i sociální identitu.“ Definice harmonické krajiny v Zákonu o krajinném plánování a hospodářském využití krajiny (4) zní „...harmonická krajina představuje takové uspořádání krajiny, které tvoří harmonický celek a přiměřeně zohledňuje všechny podmínky a požadavky funkční, socioekonomické, přírodní, kulturní a kompozičně-estetické.“

Je nutno poznamenat, že gen. Chlapowski, který rozvíjel své panství v intencích ekonomických i krajiny tvorných, neznal dnešní pojmy. Odvolával se však na anglické vzory, čímž podpořil vysoké renomé tamní venkovské krajiny, uznávané už od počátku XIX. stol. Můžeme tedy konstatovat, že současné pojetí harmonické krajiny je blízké zásadě „krásy a užitečnosti“, kterou realizovali na panství Turew.

Stav krajinného plánování

Způsob obhospodařování je výsledkem krajinného plánování. Stav plánování krajiny vyplývá z analýzy dokumentace, týkající se zkoumaného terénu. Základními dokumenty, ze kterých je možno identifikovat stav krajiny, je: studium podmínek a směrů využití daného terénu, místní územní plány, rozhodnutí o podmínkách zástavby a obhospodařování daného území. V souladu s úrovní vymahatelnosti těchto zásad a s jejich důsledky, rozlišujeme tři stupně krajinného plánování (4):

První, základní stupeň, souvisí s přípravou průzkumu podmínek a směrů krajinného plánování pro příslušnou oblast. Tento dokument musí obce vyhotovit povinně, musí zahrnovat celé jejich území, dá se tedy předpokládat, že zavádí na celém katastru zásady pro funkční využití krajiny.

Literatura: 3. Zákon o krajinném plánování

4. Základy krajinného plánování a urbanistického projektování.....

Druhý stupeň, stav **žádoucí**, se týká opatření na segmentu krajiny, místního územního plánu. Plán není povinným dokumentem a obvykle nezahrnuje celý obecní prostor území. Je to akt místně platného práva, který může být základem k vydání stavebního povolení. Dodatečná zpracování nejsou nutná. Existence závazného plánu obhospodařování daného terénu se jeví jako nejdůležitější požadavek pro krajinné plánování.

Třetí stupeň, **stav vynucený**, nastupuje tehdy, když není vyhotoven plán využití analyzovaného území. Rozhodnutí o stavebních podmínkách a obhospodařování terénu jsou nezbytná, na nich závisí vydání stavebních povolení. Ke zjištění stavu krajinného plánování je nutná analýza plánovacích dokumentů . ➔

Podle mého názoru je existence tří stupňů plánování chybou. Nejvíce škod může způsobit stav vynucený, protože vydání stavebního povolení může nahrávat korupci. Úředník často nezná hodnotu území, jeho význam kulturně-krajinářský, ani plány dopravní infrastruktury limitované hodnotami přírodního prostředí. Rozhodnutím úředníka dochází často k rozptýlené zástavbě, vzrůstají tak výdaje na výstavbu sítí technické infrastruktury. Je však těžké, vzhledem k nevalným právním poměrům v Polsku (a netýká se to jen krajinného plánování) přesvědčit příslušné orgány, že racionální jsou jen jednoduchá řešení. Domnívám se proto, že povinnost vypracovávat plány na využití celého území obce, ne jen jeho segmentu by mohla přinést taková řešení funkčně-krajinářská, která by umožnila uskutečnit myšlenku venkovského přírodního parku.

Plány na zemědělské využití

Jedním ze základních strategických a ekonomických dokumentů pro komplexní rozvoj obce by měl být plán na zemědělské využití území. Zatím chybí právní akty, které by formulovaly povinnost vypracovávat takové plány. Měly by stanovit vazbu mezi různými druhy činností, zvláště těch, které souvisejí s procesem nakládání se zemědělskými pozemky v obci. Obec tedy nemá právní povinnost příslušné plány pořizovat. Plán na využití zemědělských pozemků by měl zachycovat stav rozvoje venkovských teritorií s důrazem na pozemky pro zemědělskou výrobu a zároveň navrhovat okruh prací, které by vedly k nápravě nevýhodných podmínek obhospodařování.

Koncepce plánů na využití pozemků pro intenzivní zemědělskou výrobu musí logicky být v souladu se strategií rozvoje obce, s průzkumem podmínek a směrů v obhospodařování území a především s ustanoveními místního územního plánu a plány na funkční využití teritoria. (5)

(5) Literatura: Nové zásady místního plánování

Připomeňme, že už v r.1980 Zofia Wieckowicz (+) upozornila na bezprostřední spojitost mezi zemědělskými opatřeními a krajinným plánováním venkova: „...komplexní uspořádání venkovského teritoria je souhrn činností organizačně technických, které zahrnují projektování a zavádění změn v krajině a hospodářské struktuře základní sídelní jednotky, tedy vesnice nebo velkovýrobního zemědělského podniku ...Základem postupů musí být rozhodnutí zaznamenaná v plánech socioekonomického rozvoje a v územních plánech obcí.“ Musíme bohužel konstatovat, že za posledních pětiletí od výroku prof. Zofie Wieckowicz se neudělalo nic pokud jde o formálně právní návaznost oněch dvou plánovacích dokumentů. Kdyby byly propojeny, měly by rozhodující dopad na utváření socioekonomické i krajinné struktury každé vesnice, která je na venkově základní sídelní jednotkou.

Závěr

V Polsku pracují na plánech využití venkovského prostoru zemědělští geodeti. Základním prvkem projektů, které ovlivňují uspořádání teritoria, je scelování a výměna pozemků. Architekti a projektanti naopak pracují na územních plánech obcí – tyto dvě profesní skupiny však vzájemně nespoupracují. Často pak vznikají konflikty a projekční nesrovnalosti.

Ideální „model venkovské krajiny“, realizovaný ve 20. letech XIX. stol. na panství Turew gen. Chlapowským, vede k přesvědčení, že polský venkov má přírodní i krajinné hodnoty, které umožňují přetvořit krajinu do podoby krásného a prospěšného přírodního parku. Takové pokusy se konaly i na jiných soukromých panstvích nejen na území

pruského záboru, ale i na území záboru rakouského a ruského.

Hlavní překážkou proměny okolí malopolských vesnic je dnes rozptýlená zástavba. Příliš velký nesoulad mezi rolnickými usedlostmi a domy nezemědělských obyvatel brání zásadám harmonické krajinotvorby.

V Polsku se na vědeckých i podnikových grémiích na téma venkova diskutuje o: vyváženém rozvoji a polyfunkčnosti venkova, komplexním využití prostoru cestou scelování a výměny pozemků, o krajinném plánování a plánech zemědělsko-organizačních, o harmonické krajině a normách pro krajinotvorbu. Kdo zná polskou vesnici a zvláště ves malopolskou, ví, kolik je tu práce, aby se zlepšila a zvýraznila podoba každé sídelní jednotky. Stav našeho práva není dokonalý, stále víc záleží na občanské iniciativě místních společenství. V rámci široce pojeté samosprávy může každý zlepšit životní podmínky ve své „malé vlasti“. Působení gen. Chlapowského dokazuje, že je to možné. ■

V letošním roce byl po dohodě mezi Českomoravskou komorou pozemkových úprav, Asociací poskytovatelů služeb v pozemkových úpravách a Státním pozemkovým úřadem zahájen cyklus vzdělávacích seminářů pro pracovníky SPÚ.

Dne 5. 2. 2015 proběhl v Brně a následně 5. 3. v Praze na MZe ČR workshop pro pracovníky moravských pozemkových úřadů na téma

„Přípravné a průzkumné práce před zadáním a pořizováním návrhů pozemkových úprav“,

který spolupořádala Jihomoravská pobočka Českomoravské komory pro pozemkové úpravy a Asociace poskytovatelů služeb pro pozemkové úpravy, ve spolupráci s Ustavem aplikované a krajinné ekologie agronomické fakulty Mendelovy univerzity v Brně.

Stejný workshop proběhl 5. 3. 2015 v Praze pro Čechy, v gesci Středočeské pobočky ČMKPÚ a Asociace poskytovatelů služeb pro pozemkové úpravy.

Téma přednášek:

- 1. Vodohospodářská problematika v přípravě pozemkových úprav**
Doc. Dr. Ing. Petr Doležal, Agropojekt PSO, s.r.o.
- 2. Podklady pro pozemkové úpravy z pohledu katastrálního úřadu.**
Ing. Pavel Šváb, Katastrální pracoviště Svitavy
- 3. Využití mapových podkladů katastru nemovitostí v přípravě pozemkových úprav**
Ing. Michal Pochop – VÚMOP, v.v.i.
- 4. Příprava a vymezení rozsahu geodetických prací pro zahájení pozemkových úprav**
Ing. Zbyněk Pilař, GAP Pardubice, s.r.o.
- 5. Územně plánovací dokumentace, ÚSES, ochrana krajiny v přípravě pozemkových úprav**
RNDr. Jiří Kocián, RNDr. Josef Glos
- 6. Průzkumné práce a vyhodnocení podkladů pro řešení dopravního systému v pozemkových úpravách**
doc. Ing. Karel Zlatuška, CSc., A.KTI, s.r.o.

V současné době jsou již všechny přednášky k dispozici na webových stránkách ČMKPÚ.

(Informace od Ing J. Podhrázké, PhD)

asociacePÚ

NENECHTE SI UJÍT

Českomoravská komora pro pozemkové úpravy,
Středočeská pobočka

si Vás dovoluje pozvat na
odborný seminář

VODOHOSPODÁŘSKÉ STUDIE A GEOLOGICKÉ PRŮZKUMY V POZEMKOVÝCH ÚPRAVÁCH

Seminář proběhne dne
25. května 2015

Místo konání:

budova ČSVTS, sál 217, Novotného lávka 5, Praha 1

Seminář je určen pro projektanty pozemkových úprav, pracovníky pozemkových úřadů, projektanty společných zařízení a další odbornou veřejnost.

Časový průběh semináře:

8.30 – 9.00	prezence
9.00 – 12.00	dopolední programový blok
12.00 – 12.30	občerstvení, přestávka
12.30 – 14.00	odpolední programový blok

Odborné přednášky:

1. Přípravné práce pro zadávací dokumentaci veřejné zakázky na komplexní pozemkovou úpravu (vodohospodářská studie a IG průzkumy)
Ing. Václav Alexandr Mazín, Ph.D., SPÚ, Pobočka Plzeň
2. Vodohospodářské studie v pozemkových úpravách
Ing. Adam Vokurka, Ph.D., ČVUT, Fakulta stavební
3. Geologické průzkumy v pozemkových úpravách
RNDr. Josef Hejnák, CSc.
4. Atlas EROZE model pro výpočet erozního smyvu a optimalizaci návrhu protierozních opatření
Ing. Petr Kavka, Ph.D., ČVUT, Fakulta stavební
5. Pojištění profesní odpovědnosti úředně oprávněných projektantů pozemkových úprav a zeměměřických inženýrů
Časenský & Hlavatý, pojišťovací makléř a poradce

Odborní garanti semináře:

Ing. Václav Alexandr Mazín, Ph.D.,
SPÚ, Středočeská pobočka ČMKPÚ, v.mazin@spucr.cz
Ing. Pavel Gallo, Středočeská pobočka ČMKPÚ,
pavel.gallo@gallopro.cz

Na uvedené mailové adresy je možno poslat dotazy k přednášeným tématům. V průběhu semináře bude na dotazy odpovězeno.

Organizační garant semináře:

Ing. Antonín Svoboda, Středočeská pobočka ČMKPÚ
E-mail: antsvoboda@seznam.cz
tel.: 221 082 270, mobil: 608 525 662

Účastnický poplatek:

Všechny ostatní informace naleznete na webových stránkách ČMKPÚ včetně přihlášky ke stažení.

Lesnická
a dřevařská
fakulta

Mendelova
univerzita
v Brně

Rekreace a ochrana přírody
—
s člověkem ruku v ruce!

3. - 5. května 2015, Brno

Mendelova
univerzita
v Brně

Školní lesní podnik
Masarykův les
Křtiny

nadace
partnerství
| LIDÉ A PŘÍRODA

Jménem České společnosti krajinných inženýrů a Ústavu inženýrských staveb, tvorby a ochrany krajiny Lesnické a dřevařské fakulty Mendelovy univerzity v Brně si Vás dovolujeme pozvat na 6. ročník konference s odbornou exkurzí

„Rekreace a ochrana přírody s člověkem ruku v ruce“

pořádanou pod záštitou pana **doc. Ing. Radomíra Klvače, Ph.D.**, děkana Lesnické a dřevařské fakulty Mendelovy univerzity v Brně, pana **JUDr. Mariana Jurečky**, ministra zemědělství ČR, a pana **JUDr. Michala Haška**, hejtmána Jihomoravského kraje, ve spolupráci s **Českou bioklimatologickou společností, Školním lesním podnikem Masarykův les Křtiny, AOPK ČR – Správou CHKO Moravský kras** a **Nadací Partnerství**, za finanční podpory společnosti **FS Bohemia, s.r.o.**, a projektu **COST CZ (LD14054 – Nedřevní lesní produkty v ČR)**.

Konference se uskuteční

3.–5. května 2015 v hotelu Santon (Brno).

Témata:

- Složky rekreačního a turistického potenciálu území – krajinný ráz, geologické útvary, dřevinná vegetace, nedřevní produkty z lesa, vodní prvky v krajině a další
- Rekreační a turistické využívání území a vliv hodnocení dopadů na životní prostředí (voda, ovzduší, odpady...)
- Využívání přírodních fenoménů k podpoře regionálního rozvoje, možnosti čerpání dotací
- Poškození části přírody rekreačním využíváním – příklady řešení, zkušenosti, dobré praxe z České republiky i zahraničí
- Environmentální vzdělávání
- Nové trendy v oblasti rekreačního využívání krajinného prostoru

V případě jakýchkoliv dotazů napište na e-mail: raop@atlas.cz
Objednávku ubytování na adrese e-mail: rezervace@santon.cz
(v kopii vždy na e-mail: slana@outlok.cz).

Adresa hotelu:

OREA Wellness hotel Santon, Přístavní 38, 635 00 Brno-Bystrc

**Fakulta životního prostředí UJEP
Ústí nad Labem**

**Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy
v. v. i.**

**Asociace pro vodu v krajině ČR
Českomoravská komora pozemkových úprav,
Severočeská pobočka**

**u příležitosti
mezinárodního roku půdy 2015**
pořádají konferenci s mezinárodní účastí

**Udržitelný rozvoj krajiny
s využitím nástrojů pozemkových úprav
a agroekologických systémů**

16. – 17. června 2015

Hotel Bezděz – Máchovo jezero

Přípravný výbor konference:

doc. Ing. Jiří Němec, CSc., Severočeská pobočka ČMKPÚ, FŽP UJEP
prof. Ing. Jaroslava Vrábliková, CSc., FŽP UJEP Ústí nad Labem
prof. Ing. Miloslav Janeček, DrSc., FŽP ČZU Praha
doc. Ing. Tomáš Doucha, CSc., UZEI Praha
Ing. Jiří Hladík Ph.D., VÚMOP v. v. i. Praha
Ing. Jan Čermák, Asociace pro vodu v krajině ČR

Organizační výbor konference:

Ing. Martin Neruda, Ph.D., FŽP UJEP Ústí nad Labem
Ing. Antonín Svoboda, ČMKPÚ
Vladimíra Kofroňová, FŽP UJEP Ústí nad Labem

Kontaktní adresa:

Vladimíra Kofroňová, Fakulta životního prostředí, Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem, Králová výšina 3132/7, 400 96 Ústí nad Labem
Tel.: 475 284 141, E-mail: konferencePU2015@ujep.cz

Jednací jazyk: český, slovenský, anglický.

Publikační výstupy: Plné verze článků na konferenčních CD s ISBN, možnost prezentace formou posterů.

Odborné okruhy:

- ekonomické aspekty rozvoje zemědělství,
- agroekologická opatření ve vztahu k pozemkovým úpravám,
- agroekologické systémy hospodaření,
- ochrana půdy a ochrana životního prostředí,
- nástroje pozemkových úprav,
- legislativní změny.

Všechny informace naleznete na webu ČMKPÚ vč. přihlášky.

SOUTĚŽ

**Osmý ročník soutěže
Společné zařízení roku**

V loňském roce se uskutečnil již 8. ročník soutěže Společné zařízení roku. Vyhlášovatelem byl SPÚ, organizační a odborné zajištění prováděla ČMKPÚ.

Soutěžilo se ve třech kategoriích:

1. Zpřístupnění pozemků,
2. Protierozní a vodohospodářská opatření,
3. Opatření k ochraně a tvorbě životního prostředí.

Celkem bylo do soutěže přihlášeno 48 projektů, z toho v první kategorii 31, ve druhé 12 a ve třetí 5.

Odborné komise provedly vyhodnocení jednotlivých projektů. Na základě bodového hodnocení odborných komisí pak centrální komise pod vedením ústřední ředitelky SPÚ **Ing. Svatavy Maradové, MBA** provedla závěrečné vyhodnocení.

Centrální komise zasedala ve složení:

Ing. Maradová – SPÚ,
Ing. Šilar – senátor,
Ladislav Velebný – poslanec PČR,
Ing. Sekáč – MZe,
Ing. Střítecký – Agroprojekt,
Ing. Procházka – ČMKPÚ.

Slavnostní vyhlášení výsledků soutěže se pak uskutečnilo v Senátu ČR dne **24. 2. 2015** za účasti vyhodnocených pozemkových úřadů, projekčních a realizačních firem.

Ocenění vítězných projektů provedli:

Ing. Jurečka – ministr zemědělství,
Ing. Maradová – ústřední ředitelka SPÚ,
Ing. Šilar – senátor.

Ve svých projevech všichni ocenili význam pozemkových úprav a soutěž jako jednu z možností jejich propagace. Pan ministr přislíbil plnou podporu pozemkovým úpravám a poděkoval všem, kteří se na nich podílejí. Po vyhodnocení soutěže následoval malý raut, při kterém probíhaly mezi zúčastněnými diskuze, zkušenosti a problémy v pozemkových úpravách. Na závěr pak měli účastníci možnost absolvovat komentovanou prohlídku senátu.

Fotografie ze Senátu ČR, které zachycují vyhodnocení „Osmého ročníku soutěže Společné zařízení roku“ uvádíme na obálce časopisu.

Příklady pozemkových úprav uskutečněných v Sasku (některé fotografie k článku uvnitř čísla na str. 15
– Ing. J. Podhrázká, Ph.D., Doc. Ing. M. Šťastná, Ph.D., prof. Ing. F. Toman, CSc., Ing. M. Matějčík, Ph.D.)

Obr. 1 Uspořádání pozemků před a po pozemkových úpravách

Obr. 2 Zaplavené území bývalé těžby rudy

Obr. 3 Starý a nový stav chráněného území Gallenberg – Nord II

Obr. 4 Podmáčené území po revitalizaci bažin v části PÚ

Obr. 5 Zaplavená zemědělská půda u Drážďan

Obr. 9 Vybudovaná hráz s hospod. cestou Marktsteig, povodí A1

Obr. 10 Vybudovaná retenční nádrž, povodí A2

Osmý ročník soutěže Společné zařízení roku

Podrobná informace o vyhodnocení osmého ročníku Společné zařízení roku 2014 bude otištěna v příštím čísle časopisu Pozemkové úpravy.